

Briselē, 20.7.2021.
SWD(2021) 727 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

**2021. gada ziņojums par tiesiskumu
Valstu sadaļa - tiesiskuma situācija Slovākijā**

Pavaddokuments dokumentam

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

2021. gada ziņojums par tiesiskumu - Tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā

{COM(2021) 700 final} - {SWD(2021) 701 final} - {SWD(2021) 702 final} -
{SWD(2021) 703 final} - {SWD(2021) 704 final} - {SWD(2021) 705 final} -
{SWD(2021) 706 final} - {SWD(2021) 707 final} - {SWD(2021) 708 final} -
{SWD(2021) 709 final} - {SWD(2021) 710 final} - {SWD(2021) 711 final} -
{SWD(2021) 712 final} - {SWD(2021) 713 final} - {SWD(2021) 714 final} -
{SWD(2021) 715 final} - {SWD(2021) 716 final} - {SWD(2021) 717 final} -
{SWD(2021) 718 final} - {SWD(2021) 719 final} - {SWD(2021) 720 final} -
{SWD(2021) 721 final} - {SWD(2021) 722 final} - {SWD(2021) 723 final} -
{SWD(2021) 724 final} - {SWD(2021) 725 final} - {SWD(2021) 726 final}

KOPSAVILKUMS

Ir turpināts jau 2020. gada ziņojumā par tiesiskumu pieminētais būtiskais darbs nolūkā uzlabot Slovērijas tiesu sistēmas neatkarību, integritāti, kvalitāti un efektivitāti. Parlaments 2020. gada decembrī pieņēma plašu Konstitūcijas reformu un īstenošanas tiesību aktus attiecībā uz tiesu sistēmu, jo īpaši Konstitucionālo tiesu un Tieslietu padomi. Iestādes arī ir pastiprinājušas centienus novērst korupciju tiesu sistēmā. Tiek gatavota tiesu kartes reforma, un šajā darbā piedalās Eiropas Padome, kas ir apkopojusi vairākas ieinteresēto personu piezīmes. Ir izveidota Augstākā administratīvā tiesa. Izmantojot jaunu, pārredzamu procedūru, tika ievēlēts jauns ģenerālprokurors un īpašais prokurors. Šīs reformas atspoguļo centienus uzlabot tiesu sistēmu, un to īstenošanā ir svarīgi ņemt vērā attiecīgos Eiropas standartus nolūkā garantēt tiesu varas neatkarību. Tas ir arī svarīgi, ņemot vērā, ka, lai gan uzņēmumu priekšstats par tiesu iestāžu neatkarības līmeni ir uzlabojies, plaša sabiedrība joprojām uzskata, ka šis līmenis ir ļoti zems.

Slovākija ir ievērojami pastiprinājusi korupcijas apkarošanas centienus, un tā rezultātā tiek izmeklētas vairākas augsta līmeņa korupcijas lietas, kurās ir ierosināta kriminālvajāšana. Tika arī izraudzīti un iecelti amatā vadošie darbinieki, tostarp jaunā Trauksmes cēlēju aizsardzības biroja vadītājs, un šis birojs sāks darbu 2021. gada 1. septembrī. Koruptīvu nodarījumu atklāšanas un izmeklēšanas spējas joprojām var stiprināt, veicot investīcijas, lai attīstītu specializāciju, iegūtu īpašas analītiskās zināšanas un organizētu mācības godīguma jomā Nacionālās noziedzības apkarošanas aģentūrā. Korupcijas novēršanas jomā ir vērojams lēns progress. Vairāki mēģinājumi reglamentēt lobēšanu līdz šim ir bijuši nesekmīgi. Tomēr ir plānots izstrādāt tiesību aktu projektus par lobēšanu, "virpuļdurvju efektu", aktīvu deklarēšanu, parlamenta locekļu interešu konfliktu un valsts iepirkumu, vai arī šo tiesību aktu projektu izstrāde ir sākotnējā posmā.

Slovākijas Konstitūcija un sekundārie tiesību akti nodrošina tiesisko regulējumu tam, lai tiktu aizsargāta vārda brīvība, tiesības piekļūt publiskai informācijai, mediju plurālisms un preses tiesības. Sagaidāms, ka ar apspriešanā esošo tiesību akta projektu, kura pieņemšanas plānota 2021. gada septembrī, tiks ieviests regulējums, ar ko tiks garantēta mediju īpašumtiesību pārredzamība. Valdības plāni ierosināt tiesisko regulējumu ar mērķi nodrošināt žurnālistiem labvēlīgāku vidi ir atcelti. Valsts reklāmas izplatīšana joprojām nav reglamentēta. Ir pasludināti vairāki notiesājoši spriedumi attiecībā uz personām, kas bija iesaistītas pētnieciskā žurnālista *Ján Kuciak* un viņa līgavas slepkavībā 2018. gadā. Augstākā tiesa atcēla spriedumus, ar kuriem tika attaisnoti iespējamie slepkavības organizatori, un nosūtīja lietu atpakaļ Specializētajai krimināltiesai. Viens notiesājošais spriedums tika apstiprināts. Netika ieviesta neviena informatīvo mediju atbalsta shēma Covid-19 pandēmijas ietekmes mazināšanai.

Attiecībā uz līdzsvara un atsvara sistēmu Slovērijā joprojām ir jāuzlabo likumdošanas process, stiprinot ieinteresēto personu un pilsoniskās sabiedrības iesaisti, kā norādīts jau 2020. gada ziņojumā par tiesiskumu. Konstitucionālajā reformā, kas tika īstenota 2020. gada decembrī, tika skaidri paredzēts, ka Konstitucionālās tiesas kompetencē neietilpst konstitucionālo tiesību aktu pārskatīšana, tāpēc Konstitucionālā tiesa nolēma šo noteikumu pārskatīt. Ar Covid-19 pandēmiju saistītais ārkārtas stāvoklis bija spēkā gandrīz visu 2020. gadu, un pēc tam, kad 2020. gada decembrī tika veiktas izmaiņas tiesiskajā regulējumā ar mērķi atļaut tā pagarināšanu, tas 2021. gada maijā tika izbeigts. Pandēmijas laikā par pamattiesību aizsardzību aktīvi iestājās Valsts tiesībsargs un Nacionālais cilvēktiesību centrs.

Pieaug bažas par atsevišķu NVO finansēšanu, jo īpaši par ierobežojumiem attiecībā uz NVO, kas darbojas dzimumu līdztiesības jomā.

I. TIESU SISTĒMA

Slovākijas Republikas tiesu sistēmu veido 54 rajonu tiesas, 8 apgabaltiesas, Specializētā krimināltiesa, Augstākā tiesa, Augstākā administratīvā tiesa un Slovākijas Konstitucionālā tiesa¹. Apgabaltiesas darbojas kā apelācijas tiesas civillietās, komerclietās un krimināllietās un vienlaikus — kā pirmās instances tiesas administratīvajās lietās. Specializētā krimināltiesa ir kompetenta pieņemt spriedumus nopietnās krimināllietās, kas ir uzskaitītas attiecīgajā Kriminālprocesa kodeksa pantā². Tieslietu padomei ir galvenā loma tiesu varas pašpārvaldē un tiesnešu iecelšanā, atstādināšanā un atbrīvošanā no amata, kā arī tiesnešu ētikas uzturēšanā. Puse no tās locekļiem (9 no 18) ir tiesneši, kurus ievēl viņu kolēģi. Pārējos Tieslietu padomes locekļus iecel Slovākijas prezidents, parlaments un valdība³. Slovākijas prokuratūra ir neatkarīga valsts iestāde, kuru vada ģenerālprokurors⁴. Slovākija ir iesaistīta Eiropas Prokuratūrā. Slovākijas Advokātu asociācija ir neatkarīga profesionālā pašpārvaldes organizācija⁵.

Neatkarība

Uzņēmēju priekšstats par tiesu iestāžu neatkarības līmeni ir uzlabojies, bet plaša sabiedrība joprojām uzskata, ka šis līmenis ir zems un ļoti zems. Konkrētāk, 30 % uzņēmumu tiesu varas neatkarības līmeni vērtē kā “diezgan augstu vai ļoti augstu”, un salīdzinājumā ar 2020. gadu (15 %) šis rādītājs ir ievērojami uzlabojies⁶. Taču šāds uzlabojums nav vērojams attiecībā uz to, kā tiesu un tiesnešu neatkarību vērtē plaša sabiedrība, proti, 28 % tiesu varas neatkarības līmeni vērtē kā “diezgan augstu vai ļoti augstu” un 65 % — kā “diezgan zemu vai ļoti zemu”⁷ atbilstīgi ilgtermiņa tendencei, kas minēta jau 2020. gada ziņojumā par tiesiskumu⁸. Biežāk minētie iemesli, kāpēc tiek uzskatīts, ka tiesu sistēmas neatkarība nav pietiekama, ir saistīti ar iejaukšanos vai spiedienu, ko rada valdība un politiķi vai ekonomisko un citu konkrētu interešu pārstāvji⁹.

Iestādes ir veikušas pasākumus, lai izskatītu apgalvojumus par korupciju un dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu tiesu iestādēs. Pēc 2020. gada ziņojumā par tiesiskumu minētajām augsta līmeņa policijas operācijām¹⁰ tika uzsāktas turpmākas operācijas. Pašlaik pret 20 tiesnešiem¹¹ un citiem tiesu un tiesībaizsardzības iestāžu pārstāvjiem¹² ir ierosināti

¹ Tiesu struktūras aprakstu skatīt, piem., ikgadējā pētījumā, ko Eiropas Komisijas uzdevumā sagatavoja Eiropas Padomes Eiropas Tiesu sistēmu efektivitātes komisija (*Council of Europe European Commission for the Efficiency of Justice — CEPEJ*).

² Slovākijas Kriminālprocesa kodeksa 14. pants (piem., slepkavība ar iepriekšēju nodomu, korupcija, terorisms, organizētā noziedzība, smagi ekonomiskie noziegumi, ES finanšu interešu apdraudējums utt.).

³ Slovākijas Konstitūcijas 141.a pants.

⁴ Slovākijas Konstitūcijas 149.–151. punkts; Likums Nr. 153/2001 *Coll.* par Valsts prokuratūru.

⁵ Parlamenta Likums Nr. 586/2003 *Coll.* (2003. gada 4. decembris) par juridisko profesiju un par grozījumiem Likumā Nr. 455/1991 *Coll.* par uzņēmējdarbības un pašnodarbinātības pakalpojumiem (Likums par uzņēmējdarbības licencēšanu).

⁶ 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā, 50. attēls. Priekšstatu par tiesu varas neatkarības līmeni kategorizē šādi: ļoti zems (neatkarības līmeni kā “diezgan augstu” un “ļoti augstu” vērtē mazāk nekā 30 % respondentu), zems (30–39 %), vidējs (40–59 %), augsts (60–75 %), ļoti augsts (vairāk nekā 75 %).

⁷ 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā, 49. attēls.

⁸ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Slovākijā, 2. un 3. lpp.

⁹ 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā, 49. un 51. attēls.

¹⁰ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Slovākijā, 2. lpp.

¹¹ 2021. gada maijā. Informāciju sniegusi Slovākijas Tieslietu padome.

kriminālprocesi saistībā ar nopietnām apsūdzībām korupcijā un dienesta stāvokļa ļaunprātīgā izmantošanā, atspoguļojot pastiprinātus valsts iestāžu centienus samazināt korupciju tiesu sistēmā. Viens tiesnesis ir notiesāts. Kriminālvajāšanas dēļ vairāki tiesneši ir atkāpušies no amata vai uz laiku ir atstādināti no amata pienākumu pildīšanas¹³. Nepieciešamība turpināt risināt konkrētas problēmas saistībā ar tiesu sistēmas vispārējo godīgumu ir aktualizēta arī Eiropas pusgada kontekstā, un Slovēkija šajā jautājumā ir saņēmusi tai adresētu ieteikumu¹⁴.

Ir pieņemta visaptveroša tiesu sistēmas reforma, ko veido grozījumi Konstitūcijā un īstenošanas tiesību aktos. Tas atbilst valdības paziņojumam, ka tiks veikta reforma ar mērķi palielināt sabiedrības uzticību tiesiskumam¹⁵, kā paskaidrots 2020. gada ziņojumā par tiesiskumu¹⁶. Parlaments 2020. gada decembrī pieņēma grozījumus Konstitūcijā un īstenošanas tiesību aktos, izveidojot Augstāko administratīvo tiesu, ieviešot izmaiņas¹⁷ saistībā ar Konstitucionālās tiesas tiesnešu atlasīšanu un iecelšanu un veicot vairākus grozījumus attiecībā uz Tieslietu padomi. Ieinteresētās personas norādīja, ka šī reforma atspoguļo centienus pilnveidot tiesu sistēmu un stiprināt tās neatkarību¹⁸, lai gan pret dažām reformas daļām tika pausti iebildumi (sk. tālāk).

Lai gan vairāki reformas elementi saistībā ar Tieslietu padomi tika novērtēti pozitīvi, ir paustas bažas par režīmu, kas piemērojams tās locekļu atbrīvošanai no amata. Ar konstitucionālo reformu tika ieviestas izmaiņas attiecībā uz Tieslietu padomes locekļu iecelšanas metodi, paplašinātas Tieslietu padomes pilnvaras un grozīti noteikumi par tās locekļu atbrīvošanu no amata¹⁹. Reformas ietvaros tika pieņemts noteikums, kurā paredzēts, ka Tieslietu padomes locekļi, kuri pilda tiesnešu pienākumus, tiks ievēlēti vairākos vēlēšanu apgabalos²⁰. Valdība ir norādījusi, ka šo izmaiņu mērķis ir stiprināt Tieslietu padomes leģitimitāti, nodrošinot, lai tiesnešu pārstāvība būtu daudzveidīgāka. Šis mērķis atbilst Eiropas Padomes ieteikumiem²¹. Reformas rezultātā tiek arī paplašinātas Tieslietu padomes pilnvaras²². Turklāt saskaņā ar reformu ir skaidri paredzēts, ka iestāde, kas iecēlusi amatā Tieslietu padomes locekļus, tostarp tās priekšsēdētāju un priekšsēdētāja vietnieku, jebkurā laikā var tos atbrīvot no amata²³. Saskaņā ar paskaidrojuma rakstā²⁴ sniegto informāciju tas

---

¹² Prokurori, policisti un juristi, tostarp augsta līmeņa amatpersonas, piem., bijušais policijas priekšnieks, ģenerālprokurors, īpašais prokurors jeb Tieslietu ministrijas bijušais valsts sekretārs.

¹³ Informāciju sniegušas Slovēkijas iestādes.

¹⁴ Padomes Ieteikums (2020. gada 20. maijs) par Slovēkijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēkijas 2020. gada stabilitātes programmu (COM(2020) 525 final).

¹⁵ Paziņojums par Slovēkijas Republikas valdības programmu 2020.–2024. gadam (2020. gada 19. aprīlis), 8. lpp.

¹⁶ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Slovēkijā, 3. lpp.

¹⁷ *Via Iuris* (Pilsonisko brīvību savienība) sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 3. lpp.; informācija saņemta Slovēkijas apmeklējuma kontekstā.

¹⁸ *Via Iuris* (Pilsonisko brīvību savienība) sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 3. lpp.; informācija saņemta Slovēkijas apmeklējuma kontekstā.

¹⁹ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Slovēkijā, 4. lpp.

²⁰ Padomi veido 18 locekļi, un pusi no tiem ievēl viņu kolēģi. Arī valdība, parlaments un valsts prezidents izraugās katrs pa trim locekļiem. Šāds sastāvs ir saskaņā ar Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikuma Nr. CM/Rec (2010)12 26. un 27. punktu.

²¹ Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikums Nr. CM/Rec (2010)12, 27. punkts.

²² Īpaši jānorāda, ka ar grozījumu Tieslietu padome tiek pilnvarota izvērtēt tiesnešu aktīvu deklarācijas.

²³ Plašāku informāciju par iecelšanu sk. 20. zemsvītras piezīmē. Saskaņā ar paskaidrojuma rakstu, kas attiecas uz Konstitucionālo likumu Nr. 422/20, 20. lpp., šāda iespēja Konstitūcijā bija paredzēta iepriekš, un ar šo grozījumu nepārprotami tiek apstiprināta tās spēkā esamība. Tomēr Konstitucionālā tiesa 2018. gada 19. septembra vienotajā atzinumā Nr. PLZ. ÚS 2/2018 pieņēma pretēju lēmumu.

²⁴ Paskaidrojuma raksts attiecībā uz Konstitucionālo likumu Nr. 422/20, 24. lpp.

nozīmē, ka šāds ierosinājums atbrīvot no amata nav jāpamato ar nekādiem kritērijiem²⁵, kas būtu noteikti tiesību aktos, bet ka tā iemesls var būt uzticības trūkums²⁶. Ieinteresētās personas ir paudušas bažas par to, ka šīs reformas aspekts varētu negatīvi ietekmēt Tieslietu padomes neatkarību²⁷. Šīs bažas ir atspoguļotas arī Eiropas tiesnešu konsultatīvās padomes (*Consultative Council of European Judges — CCJE*) biroja 2020. gada 9. decembra atzinumā²⁸. No amata atstādināts Tieslietu padomes loceklis var apstrīdēt šo lēmumu par atstādināšanu Konstitucionālajā tiesā, iesniedzot konstitucionālo sūdzību²⁹. Ir svarīgi, lai Tieslietu padomei būtu nodrošinātas pietiekamas garantijas par tās neatkarību attiecībā ar likumdevēju un izpildvaru, tostarp saistībā ar to, kā tās locekļus var atbrīvot no amata³⁰.

Noteiktības nodrošināšanas nolūkā ir ieviests tiesnešu pensionēšanās vecums³¹. Saskaņā ar Konstitūcijā veiktajiem grozījumiem tiesneši dodas pensijā, sasniedzot 67 gadu vecumu³². Tā kā reformas rezultātā ir atcelta Tieslietu padomes rīcības brīvība ierosināt to tiesnešu atcelšanu no amata, kuru vecums pārsniedz 65 gadus, ar šo grozījumu tiek stiprināta juridiskā noteiktība un stabilitāte tiesnešu interesēs.

Ir grozīts kriminālatbildības režīms, ko piemēro tiesnešiem. Grozījums Kriminālkodeksā tika veikts 2020. gada oktobrī³³, un pēc tam tika grozīts Konstitūcijas noteikums par tiesnešu imunitāti. No reformām izriet, ka tiesnešus³⁴ nevar saukt pie atbildības par lēmumu pieņemšanas procesā paustu viedokli, izņemot gadījumus, kad tiesneša lēmuma pieņemšana ir kvalificējama kā noziedzīgs nodarījums³⁵. Šajā kontekstā Kriminālkodeksā tika iekļauts jauns

---

²⁵ Kā paskaidroja Slovēkijas valdības pārstāvji, saskaņā ar Konstitucionālās tiesas iedibināto judikatūru atbrīvošana no amata nedrīkst būt diskriminējoša vai patvaļīga; informācija saņemta saistībā ar turpinājuma sanākumi pēc 2020. gada ziņojuma par tiesiskumu izdošanas.

²⁶ Informācija saņemta saistībā ar turpinājuma sanākumi pēc 2020. gada ziņojuma par tiesiskumu izdošanas.

²⁷ Atklāts Slovēkijas juristu aicinājums, pieejams <https://pravnystat.eu/en/> un iesniegts kā informācija ieinteresēto personu apspriedē par 2021. gada ziņojumu par tiesiskumu. Šis noteikums ir apstrīdēts Konstitucionālajā tiesā, kurā šī lieta vēl nav izskatīta (lieta Nr. 414/2021).

²⁸ Saskaņā ar Eiropas tiesnešu konsultatīvās padomes (*CCJE*) biroja 2020. gada 9. decembra atzinumu *CCJE-BU(2020)3* pēc *CCJE* locekļa pieprasījuma attiecībā uz Slovēkiju saistībā ar Slovēkijas tiesu sistēmas reformu, 2. un 3. lpp., Tieslietu padomes locekļiem būtu jānodrošina neatkarības un aizsardzības garantijas pret ārēju spiedienu, tostarp jo īpaši iecerot Tieslietu padomes locekļus amatā uz noteiktu laiku. Sk. arī *CCJE* atzinuma Nr. 10 (2007) 36. punktu; Atzinuma par Konstitūtivā likuma par Gruzijas vispārējās jurisdikcijas tiesām grozījumu projekta *CDL-AD(2013)007-e* 71. punktu: “*Vēnēcijas komisija uzskata, ka gadījumos, kad parlaments izmanto tā likumdošanas pilnvaras nolūkā izstrādāt tiesu sistēmas turpmāko organizāciju un darbību, tam būtu jāatturas no tādu pasākumu pieņemšanas, kuri apdraudētu dalības nepārtrauktību Augstajā tiesu padomē.*” Slovēkijas Konstitucionālā tiesa 2018. gada 19. septembra lēmuma *PLz. ÚS 2/2018*, 12. punkts.

²⁹ Nav skaidrs, kādā mērā Konstitucionālā tiesa varētu izvērtēt lēmumu par atstādināšanu no amata, raugoties no tiesu varas neatkarības viedokļa. Informācija saņemta saistībā ar turpinājuma sanākumi pēc 2020. gada ziņojuma par tiesiskumu izdošanas.

³⁰ Eiropas Savienības Tiesa (*EST*) saistībā ar tiesu iestāžu darbinieku iecelšanu amatā ir atgādinājusi, ka, lai Tieslietu padome veicinātu objektīvāku šā procesa īstenošanu, šai institūcijai pašai vajadzētu būt pietiekami neatkarīgai no likumdevējas varas, izpildvaras un iestādes, kurā tai ir jāiesniedz atzinums par tiesnešu amata kandidātu izvērtējumu. Sk. *EST* 2021. gada 20. aprīļa spriedumu *Repubblika, C-896/19*, 66. punkts.

³¹ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Slovēkijā, 4. lpp.

³² Pārejas noteikumā bija paredzēts, ka tiesnešiem, kuri bija sasnieguši 67 gadu vecumu līdz dienai, kad stājās spēkā Konstitūcijas grozījums (2021. gada 1. janvāris), bija jādodas pensijā līdz 2021. gada 1. februārim. Slovēkijas iestādes apstiprināja, ka šādu tiesnešu nebija, tāpēc šis noteikums netika piemērots.

³³ Likums Nr. 312/2020 par aktīvu atsavināšanu un konfiscēta īpašuma pārvaldību un par grozījumiem dažos likumos, stājās spēkā 2021. gada 1. janvārī.

³⁴ Noteikums attiecas arī uz praktizējošiem juristiem.

³⁵ Konstitūcijas 148. panta 4. punkts.

noziedzīgs nodarījums, proti, “likuma ļaunprātīga izmantošana”³⁶. Saskaņā ar šo noteikumu tiesnešus³⁷ var saukt pie atbildības par jebkāda patvaļīga lēmuma pieņemšanu, kas rada kaitējumu vai ir labvēlīgs citai personai³⁸. Šo noteikumu paredzēts piemērot tikai klaji patvaļīgu un nepareizu lēmumu gadījumā³⁹. Kriminālprocesi tiek īstenoti Specializētajā krimināltiesā īpašā prokurora vadībā. Tiesnesim, kuru apsūdz šādā noziedzīgā nodarījumā, ir tiesības prasīt, lai Tieslietu padome iebilstu pret kriminālvajāšanas turpināšanu, un, ja šāds iebildums tiek pausts, uzskatāms, ka kriminālprocess ir izbeigts⁴⁰. Apsūdzēto tiesnesi var uz laiku atstādināt no amata tikai ar disciplinārās tiesas lēmumu⁴¹. Lai gan Eiropas standartos ir paredzēts, ka tiesnešu saukšana pie atbildības par viņu pieņemtajiem lēmumiem ir pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos, proti, ja ir pieļauta ļaunprātība vai rupja nolaidība, jebkurā tiesnešu atbildības pārvaldības režīmā ir skaidri un precīzi jāparedz vajadzīgās garantijas nolūkā nepieļaut nekādu risku, ka šo režīmu varētu izmantot kā instrumentu spiediena izdarīšanai saistībā ar tiesu darbu vai kā tiesu lēmumu satura politiskās kontroles sistēmu⁴². Piemērojot šos jaunus noteikumus praksē, ir svarīgi pienācīgi ievērot šīs garantijas atbilstīgi Eiropas standartiem. Dažas ieinteresētās personas ir paidušas bažas par Konstitūcijā veikto grozījumu attiecībā uz tiesnešu imunitāti, norādot, ka šā grozījuma plašais un nekonkrētais formulējums varētu radīt iespējamu ļaunprātīgas izmantošanas risku⁴³.

Nesenajā konstitucionālajā reformā tika grozīts režīms attiecībā uz tiesnešu pārcelšanu bez viņu piekrišanas. No nesenās konstitucionālās reformas izriet, ka tiesnešus bez viņu piekrišanas var pārcelt gadījumā, ja tiek veiktas izmaiņas tiesu kartē un ja šāda pārcelšana ir nepieciešama, lai nodrošinātu tiesu varas pienācīgu darbību⁴⁴. Saskaņā ar Eiropas standartiem izņēmuma gadījumos tiesnešus var pārcelt bez viņu piekrišanas ar nosacījumu, ka ir spēkā pietiekamas garantijas. Šīs garantijas ietver prasību, ka tiesnesi nedrīkst pārcelt uz zemākas instances tiesu un ka tiesnesim ir pieejami tiesiskās aizsardzības līdzekļi⁴⁵. Svarīgi, lai ar

³⁶ Kriminālkodeksa 326.a iedaļa.

³⁷ Noteikums attiecas arī uz praktizējošiem juristiem šķīrējtiesnešiem.

³⁸ Plašāku informāciju skatīt *Via Iuris* (Pilsonisko brīvību savienība) sniegtajā informācijā 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 8. lpp.

³⁹ Likuma Nr. 312/2020 paskaidrojuma raksts, 40. lpp.; informācija saņemta saistībā ar turpinājuma sanāksmi pēc 2020. gada ziņojuma par tiesiskumu izdošanas.

⁴⁰ Tomēr šķiet, ka šī garantija ir spēkā tikai līdz 2024. gadam, Likums Nr. 423/2020, III un XXX pants.

⁴¹ Likums Nr. 385/2000 par tiesām, 22. iedaļa. Saskaņā ar 22.a iedaļu tiesnesi uz laiku var atstādināt no amata arī ar Tieslietu padomes lēmumu, ja ir pamatotas šaubas par to, vai tiesnesis atbilst prasībām, kas ir jāizpilda, lai kvalificētos tiesneša amatam, vai ja varētu tikt nopietni apdraudēta tiesu varas uzticamība vai reputācija. Pēc Konstitūcijas grozījuma pieņemšanas 2021. gada decembrī tiesneša aizturēšanai vairs nav vajadzīga Konstitucionālās tiesas piekrišana. Plašāku informāciju skatīt *Via Iuris* (Pilsonisko brīvību savienība) sniegtajā informācijā 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 8. lpp.

⁴² Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikums Nr. CM/Rec(2010)12, 68. punkts; pēc analogijas pret tiesnešiem vērstu disciplinārlietu gadījumā skatīt: EST 2019. gada 19. novembra spriedumu *LM*, C-216/18, 67. punktu, saistībā ar tiesnešu saukšanu pie atbildības skatīt arī EST 2021. gada 18. maija spriedumu apvienotajās lietās C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 un C-397/19, 228.–239. punktu.

⁴³ Saskaņā ar *CCJE* biroja 2020. gada 9. decembra Atzinumu saistībā ar Konstitūciju (CCJE-BU(2020)3, 5. lpp.) jaunais Konstitūcijas formulējums ir neskaids un rada iespējamu ļaunprātīgas izmantošanas risku; atklāts Slovērijas juristu aicinājums, pieejams <https://pravnystat.eu/en/>, un iesniegts kā informācija ieinteresēto personu apspriedē par 2021. gada ziņojumu par tiesiskumu.

⁴⁴ Iepriekš tiesnešu pārcelšana bez viņu piekrišanas bija iespējama tikai tiesvedības rezultātā. Konstitūcijas 148. panta 1. punkts.

⁴⁵ Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikums Nr. CM/Rec(2010)12, 52. punkts; Eiropas Harta par tiesnešu statusu, 1.4. un 3.4. pants; Eiropas Tiesu iestāžu padomju tīkla ziņojums par minimālajiem standartiem tiesnešu profesionālās darbības un neatceļamības izvērtēšanai, priekšlikums 4.21.; Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2021. gada 9. marta spriedums *Bilgen/Turcija*, 1571/07, 96. punkts.

īstenošanas tiesību aktu⁴⁶ tiktu nodrošinātas pietiekamas garantijas, ņemot vērā Eiropas standartus.

Tiek gatavots tiesu kartes reformas projekts. Ņemot vērā Eiropas Padomes Eiropas Tiesu sistēmu efektivitātes komisijas (*CEPEJ*) ziņojumā sniegto ieteikumu⁴⁷ apsvērt arī tiesnešu specializācijas nostiprināšanu un izmaiņu veikšanu tiesu kartē, jo īpaši samazinot rajona tiesu skaitu⁴⁸, Tieslietu ministrija ir izveidojusi darba grupas, kuru sastāvā ir arī tiesneši, nolūkā sagatavot tiesu kartes reformas projektu⁴⁹. Reformas mērķis ir palielināt sabiedrības uzticēšanos tiesu varai un uzlabot tiesu varas efektivitāti un kvalitāti⁵⁰. Kartes projekts ir izstrādāts, pamatojoties uz vajadzību nodrošināt pietiekami lielas tiesas, lai tiesnešiem katrā tiesā būtu lielāka specializēšanās iespēja un lai tiktu ņemta vērā kultūras un reģionālā identitāte un nodrošināta tiesu iestāžu pieejamība⁵¹. Pamatojoties uz datiem par esošo tiesu darba slodzi, kā arī infrastruktūru un tiesu pieejamību, reformas projektā tika ierosināts samazināt rajona tiesu un apgabaltiesu skaitu attiecīgi no 54 uz 30 rajona tiesām un no 8 uz 3 apgabaltiesām⁵². Likvidēto tiesu tiesneši un amatpersonas tiktu pārcelti uz atlikušajām tiesām — tiesību pārņēmējām — kopā ar attiecīgajām lietām⁵³. Laikposmā no 2020. gada septembra līdz decembrim tiesneši un citas ieinteresētās personas tika iepazīstinātas ar reformas projektu, un 2021. gada janvārī un februārī apspriešana turpinājās⁵⁴. Tagad Tieslietu ministrija izvērtē piezīmes, kas tika iesniegtas sabiedriskajā apspriešanā, kura noritēja no 2020. gada decembra vidus līdz 2021. gada marta sākumam⁵⁵. Reformas projektu kritizēja vairākas ieinteresētās personas, kuras arī ziņoja, ka netika iesaistītas projekta izstrādē, un

⁴⁶ Saskaņā ar Konstitūcijas 148. panta 1. punktu gadījums, kad pārcelšana notiek tiesu kartē veiktu izmaiņu dēļ, tiks sīkāk aprakstīts īstenošanas tiesību aktā.

⁴⁷ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Slovērijā, 4. lpp.

⁴⁸ *CEPEJ*, “Efficiency and quality of the Slovak judicial system, Assessment and recommendations on the basis of *CEPEJ* tools” (“Slovērijas tiesu sistēmas efektivitāte un kvalitāte. Izvērtējums un ieteikumi, pamatojoties uz *CEPEJ* instrumentiem”), *CEPEJ-COOP*(2017)14, 2017. gada novembris, 20.–28. lpp.

⁴⁹ Projekta izstrāde notika vairākos posmos. Pirmajā posmā darba grupa, ko veidoja gandrīz 50 dalībnieki (vairums no tiem bija tiesneši, tostarp pirmās un otrās instances tiesu vadītāji, kā arī Tieslietu padomes locekļi, tostarp tās priekšsēdētājs), vienojās par galvenajiem reformas elementiem. Otrajā posmā — 2020. gada pirmajā pusgadā — jauna, mazāka darba grupa, kuru veidoja aptuveni 10 dalībnieki (četri no tiem bija tiesneši), izstrādāja reformas projektu, pamatojoties uz pirmās darba grupas ieteikumiem. Tomēr ieinteresētās personas apšaubā to, cik lielā mērā tika ņemti vērā šie ieteikumi. Pirmā posma darba grupas sanāksmju protokoli un prezentācijas materiāli ir pieejami šajā tīmekļa vietnē: <http://web.ac-mssr.sk/sudna-mapa-otazky-a-odpovede/>. Informācija saņemta Slovērijas apmeklējuma kontekstā; informācija, ko Tieslietu ministrija publicēja jaunās tiesu kartes tīmekļa vietnē: <http://web.ac-mssr.sk/sudna-mapa-otazky-a-odpovede/>; Tieslietu ministrijas Analītiskais centrs (2020. gada decembris), “Ieteikumi jaunas tiesu kartes izstrādei”, 15.–17. lpp.

⁵⁰ Tieslietu ministrijas Analītiskais centrs, “Tiesu kartes reforma”, 2020. gada novembris, 4. lpp.

⁵¹ Tieslietu ministrijas Analītiskais centrs, “Tiesu kartes reforma”, 2020. gada novembris, 20. un 21. lpp. Paskaidrojums par šo kritēriju izvērtēšanu attiecībā uz katru rajonu ir sniegts Tieslietu ministrijas Analītiskā centra 2020. gada novembra dokumentā “*Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy*”: <http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna-mapa/nova-sudna-mapa-3-0-final.pdf>.

⁵² Darba grupas mērķis bija izveidot rajonus, kuros, pamatojoties uz to, cik lietu vidēji ienāk katrā no esošajām tiesām, būs pietiekami daudz lietu vismaz trim specializētajiem tiesnešiem / trim specializētajiem senātiem attiecībā uz katru programmu. Reformas projektā arī tika ierosināts izveidot atsevišķas administratīvās tiesas (sk. tālāk tekstā). Tieslietu ministrijas Analītiskais centrs, “Tiesu kartes reforma”, 2020. gada novembris, 20. un 21. lpp.; Tieslietu ministrijas Analītiskais centrs, “*Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy*”, 2020. gada novembris, 20., 21., 34. un 43. lpp.

⁵³ Likumprojekts par tiesu mītnes vietām un teritoriālo jurisdikciju, 10. iedaļas 2. punkts un 11. iedaļas 2. punkts, pieejams <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/587>.

⁵⁴ Tieslietu ministrija, Izstrādes laika grafiks, pieejams http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna-mapa/20210223_Casov%C3%A1-os-Sudna-mapa-v.2.pdf.

⁵⁵ Informācijas portāls *Slov-Lex*, <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/587>.

pauda bažas par tiesu pieejamību⁵⁶. Pēc kritikas izvērtēšanas Tieslietu ministrija pieņēma lēmumu turpināt apspriesties ar tiesnešiem līdz 2021. gada septembrim, un pēc šīs apspriešanas pārstrādāts tiesu kartes reformas projekts tiks atkārtoti izskatīts sabiedriskās apspriešanas procedūrā⁵⁷. Tā kā reforma ietvers tiesnešu pārcelšanu⁵⁸, būtu jānorāda, ka saskaņā ar Eiropas standartiem tiesnešiem, kuri reformas gaitā tiktu pārcelti bez viņu piekrišanas, būtu jānodrošina procesuālās garantijas nolūkā nepieļaut viņu neatkarības apdraudējumu (sk. iepriekš tekstā). *CEPEJ* pārskatā par reformas projektu tika konstatēts, ka izmantotā metodika atbilst *CEPEJ* pamatnostādņem un izvērtējuma ziņojumam, un tika izcelta uz pierādījumiem balstītā pieeja, ko pieņēmušas Slovērijas iestādes⁵⁹. *CEPEJ* arī sniedza papildu ieteikumus, piemēram, aicināja apsvērt iespēju atlikt reformas īstenošanu⁶⁰.

Ir izveidota Augstākā administratīvā tiesa un ir plānots izveidot administratīvās tiesas⁶¹. Plānots, ka jauno administratīvo tiesu sistēmu veidos trīs administratīvās tiesas, kuru izveide ir ierosināta tiesu kartes reformas projektā, kā arī Augstākā administratīvā tiesa, kas izveidota nesenās konstitucionālās reformas rezultātā un kuras darbību ir plānots uzsākt 2021. gada augustā⁶². Augstākās administratīvās tiesas priekšsēdētājs tika iecelts amatā⁶³ 2020. gada maijā, un pašlaik notiek tiesnešu atlase. Tiesas tiesnešus izraudzīsies Tieslietu padome⁶⁴. Tiesu kartes reformas projektā (sk. iepriekš tekstā) ir paredzēta trīs atsevišķu administratīvo tiesu izveide. Plānots⁶⁵, ka šo jauno administratīvo tiesu priekšsēdētājus izraudzīsies komiteja, kuru veidos pieci locekļi, kuri būtu jāizvēlas tieslietu ministram, un divi no šiem pieciem locekļiem būtu jāizraugās no Tieslietu padomes izvirzītajiem kandidātiem⁶⁶. Saistībā ar administratīvo tiesu tiesnešu atlasi ir ierosināts⁶⁷, ka tieslietu

⁵⁶ Informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, kas sniegta Slovērijas tiesnešu saziņas platformā *Sudnamoc.sk* un ko sniegusi Slovērijas Tiesnešu asociācija; šī informācija saņemta Slovērijas apmeklējuma kontekstā. Projektā ir paredzētas arī vairākas tiesu priekšsēdētāju izraudzīšanās iespējas, un tas rada jautājumus par izpildvarai piešķirto rīcības brīvību, Likumprojekta par tiesu mītnes vietām un teritoriālo jurisdikciju XVI panta 35. punkts, pievienojot Likumam Nr. 757/2004 par tiesām 101.f iedaļas 4. punktu.

⁵⁷ Slovērijas iestāžu sniegtā informācija.

⁵⁸ Jāatzīmē, ka reformas projektā ir ierosināts pārcelt tiesnešus vispārējās pēctecības ceļā, neizmantojot noteikumu par tiesnešu pārcelšanu, kas paredzēts Likuma Nr. 385/2000 par tiesām 14. iedaļā. Neraugoties uz to, ir jāpiemēro Eiropas standarti par pārcelšanu.

⁵⁹ *CEPEJ*, “*CEPEJ* ekspertu pārskats par tiesu kartes reformu Slovērijas Republikā”, 2020. gada 14. decembris, 8. un 9. lpp.

⁶⁰ *CEPEJ*, “*CEPEJ* ekspertu pārskats par tiesu kartes reformu Slovērijas Republikā”, 2020. gada 14. decembris, 10. un 11. lpp.

⁶¹ Augstākā administratīvā tiesa pildīs arī otrās instances administratīvās tiesas funkcijas. Pirmās instances administratīvās lietas pašlaik izskata administratīvie senāti reģionālajās tiesās, un tās tiks nodotas jauno administratīvo tiesu kompetencē pēc to izveides.

⁶² Tieslietu ministrija 2021. gada 2. jūnijā pieprasīja Venēcijas komisijas atzinumu par Augstākās administratīvās tiesas iespējamo kompetenci darboties kā apelācijas institūcijai, kas pārskata disciplināros lēmumus attiecībā uz juristiem, kuri ir Slovērijas Juristu asociācijas locekļi, un par juristu stāvokli un statusu Slovērijas tieslietu sistēmā. Pašlaik netiek izstrādāt nekādi tiesību akti, ar kuriem tiesai būtu plānots piešķirt šādas pilnvaras, bet šāds ierosinājums ir iekļauts Konstitucionālā likuma Nr. 422/20 paskaidrojuma rakstā, 28. lpp.

⁶³ Augstākās tiesas priekšsēdētāju ir iecēlis Republikas prezidents, pamatojoties uz Tieslietu padomes priekšlikumu, kura pamatā ir Konstitūcijas 154.g panta 7. apakšpunktā paredzētais pārejas noteikums.

⁶⁴ 151.zf iedaļa, Likums Nr. 385/2000 par tiesām.

⁶⁵ Likumprojekta par tiesu mītnes vietām un teritoriālo jurisdikciju XVI panta 35. punkts, pievienojot Likumam Nr. 757/2004 par tiesām 101.f iedaļas 1. punktu.

⁶⁶ Likuma Nr. 750/2004 par tiesām 36. un 37. iedaļā paredzētajā tiesu priekšsēdētāju iecelšanas standarta procesā tieslietu ministrs no kandidātu saraksta izvēlas četrus atlases komitejas locekļus tā, lai vienu no locekļiem sarakstā būtu izvirzījusi Tieslietu padome un trīs locekļus — ministrs. Vienu atlases komisijas locekli ievēl tiesnešu padome attiecīgajā tiesā. Kandidātu sarakstu publicē Tieslietu ministrijas tīmekļa

ministrs⁶⁸ nosaka, kurās amata vietās iecels pārceltus tiesnešus⁶⁹ un kurās amata vietās — atlases procedūrā izraudzītus tiesnešus⁷⁰. Svarīgi nodrošināt, lai šo tiesu izveidē un tām piemērojamajā režīmā tiktu ņemti vērā Eiropas standarti⁷¹.

Ģenerālprokurors un īpašais prokurors tika ievēlēti, izmantojot jaunu procedūru. Parlaments 2020. gada septembrī pieņēma tiesību aktu⁷², ar kuru tika veiktas vairākas izmaiņas ģenerālprokurora un īpašā prokurora ievēlēšanas procesā⁷³. Ar šo tiesību aktu tika paplašināts to personu saraksts, kurām ir tiesības izvirzīt kandidātu amatam Ģenerālprokuratūrā⁷⁴, tika paredzēta iespēja kandidēt uz šo amatu arī personām, kas nav prokurori, un tika noteikta prasība, ka gan ģenerālprokurora, gan īpašā prokurora amata kandidātiem ir jāpiedalās publiskajā uzklaušanās parlamentā⁷⁵. Jaunie noteikumi tika piemēroti 2020. gada decembrī un 2021. gada februārī ģenerālprokurora un īpašā prokurora amata kandidātu ievēlēšanas laikā. Abiem vēlēšanu procesiem rūpīgi sekoja līdzīgi mediji, un ieinteresētās personas norādīja, ka šā procesa pārredzamība ir uzlabojusies⁷⁶.

Kvalitāte

Centieni sekmēt digitalizāciju sniedz rezultātus, tomēr praksē ir vērojami trūkumi. Aizvadītajos gados uzsāktie aktīvie centieni sekmēt tiesu sistēmas digitalizāciju⁷⁷ sāk dot rezultātus. Slovākijā ir spēkā pienācīgi procesuālie noteikumi, kas tiesās ļauj izmantot digitālās tehnoloģijas⁷⁸, un ir pieejama virkne instrumentu un infrastruktūra, kas sniedz iespēju izmantot distances saziņas līdzekļus un drošu attālināto piekļuvi darbavietai⁷⁹, veikt drošu elektronisko saziņu starp tiesu dienestiem, praktizējošiem juristiem un iestādēm⁸⁰, un lietotājiem ir iespēja ierosināt tiesvedību civillietās, komercietās un administratīvajās lietās un sekot tās norisei⁸¹. Nepilnības ir vērojamas jo īpaši saistībā ar prokuratūru⁸² un

---

vietnē <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Sudy/Vyberove-konania-na-sudoch/Kandidati-na-clenov-vyberovych-komisii-na-vyber-predsedov-sudov.aspx>.

⁶⁷ Likumprojekta par tiesu mītnes vietām un teritoriālo jurisdikciju IX panta 17. punkts, pievienojot Likumam Nr. 385/2000 par tiesnešiem 151.zg iedaļu.

⁶⁸ Pēc apspriešanās ar Tieslietu padomi.

⁶⁹ Tiesnešu pārcelšanu veic Tieslietu padome vai nu pēc tiesneša pieprasījuma, vai ar viņa piekrišanu, vai arī pamatojoties uz disciplināru lēmumu, Likuma Nr. 385/2000 par tiesām 14. iedaļa.

⁷⁰ Atlases procedūru veiks atlases komiteja, kuru veidos divi tieslietu ministra izvirzīti locekļi un trīs Tieslietu padomes izvirzīti locekļi, Likuma Nr. 385/2000 par tiesām 29. iedaļa.

⁷¹ Eiropas Tiesnešu konsultatīvā padome, Atzinums Nr. 19 “Tiesu priekšsēdētāju pienākumi”, 2016, 53. punkts.

⁷² Likums Nr. 241/2020.

⁷³ Saskaņā ar Konstitūcijas 150. pantu ģenerālprokuroru iecel amatā Republikas prezidents, pamatojoties uz parlamenta ierosinājumu. Īpašo prokuroru ievēl amatā parlaments, Likuma Nr. 154/2001 par prokuroriem 24.a iedaļa.

⁷⁴ Kandidātus var izvirzīt parlamenta deputāts, tieslietu ministrs, ombuds, Prokuroru padome, juristu profesionālā organizācija, tiesību zinātņu fakultāte un Zinātņu akadēmija. Agrāk tiesības izvirzīt kandidātu bija tikai parlamenta deputātiem, Likuma Nr. 153/2001 par valsts prokuratūru 7. iedaļas 4. punkts.

⁷⁵ Likuma Nr. 153/2001 par valsts prokuratūru 125. iedaļas 2. punkts.

⁷⁶ *Via Iuris* (Pilsonisko brīvību savienība) sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 9. lpp.; šī informācija saņemta Slovākijas apmeklējuma kontekstā.

⁷⁷ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Slovākijā, 5. lpp.

⁷⁸ 41. attēls, 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā.

⁷⁹ 42. attēls, 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā.

⁸⁰ 43. attēls, 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā.

⁸¹ 45. attēls, 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā.

⁸² 44. attēls, 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā.

digitālajiem risinājumiem attiecībā uz tiesvedību krimināllietās⁸³. Tomēr ir pazīmes, kas liecina, ka, lai gan instrumenti un infrastruktūra ir ieviesta, to izmantošana praksē varētu būt apgrūtināta, tostarp tādu šķēršļu dēļ kā nepietiekams lietošanas ērtums, dažādu informācijas sistēmu nesaderība vai nepietiekamas lietotāju prasmes⁸⁴. Lai gan Covid-19 pandēmija kopumā ir paātrinājusi digitalizācijas tempu, tā arī ir atklājusi dažus no šiem praktiskajiem trūkumiem⁸⁵. Tieslietu ministrijas ietvaros jaunizveidotas IT nodaļas vadībā pašlaik tiek īstenoti vairāki projekti ar mērķi risināt tiesu sistēmas vajadzības, tostarp izstrādāt jaunu lietu pārvaldības sistēmu un jaunu komercreģistru. Šie projekti arī tika iekļauti Slovērijas atveseļošanas un noturības plānā⁸⁶.

Lai gan pandēmija būtiski ietekmēja tiesu sistēmu, kopumā tiesas un juristi varēja turpināt savu darbu. Samazinājās sēžu skaits apgabaltiesās un rajona tiesās. Sēdes tika organizētas, izmantojot videokonferences pakalpojumu, vai vajadzības gadījumā klātienē, ievērojot drošības pasākumus. Augstākās tiesas darbs tika skarts vismazāk, tostarp tāpēc, ka lielākā daļa tās tiesvedības notiek rakstveidā⁸⁷. Pandēmija ietekmēja arī juristus, tomēr tie neziņoja par būtiskiem šķēršļiem darba pienākumu veikšanā⁸⁸. Tieslietu padome ir rūpīgi pārraudzījusi situāciju tiesās. Tieslietu ministrija ir publicējusi pamatnostādnes un informāciju par ierobežojumiem, un tiesas to ir atzinīgi novērtējušas⁸⁹.

Efektivitāte

Tiesvedības efektivitāte administratīvajās lietās ir vēl vairāk pasliktinājusies. Raugoties no ES perspektīvas, tiesvedība administratīvajās lietās ir salīdzinoši ilga, un 2019. gadā turpinājās tendence tās ilgumam vēl vairāk palielināties, sasniedzot 518 dienas salīdzinājumā ar 157 dienām 2018. gadā⁹⁰. Tajā pašā laikā turpināja pazemināties arī lietu pabeigšanas koeficients, kas 2019. gadā noslīdēja līdz 81,4 % (salīdzinājumā ar 96,1 % 2018. gadā)⁹¹. Tas liecina, ka sistēma nespēj efektīvi tikt galā ar darba slodzi administratīvajās lietās. Civillietu un komercietu kontekstā aplēstais tiesvedības ilgums strīdīgās civillietās un komercietās 2019. gadā salīdzinājumā ar 2018. gadu pieauga, sasniedzot 170 dienas (salīdzinājumā ar 157 dienām 2018. gadā)⁹². Eiropas Padome ir izskatījusi vairākas lietu grupas saistībā ar pārmērīgu civilās tiesvedības ilgumu⁹³.

⁸³ 46. attēls, 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā.

⁸⁴ Slovērijas Juristu asociācijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu.

⁸⁵ Vēl viens piemērs, ko izcēla Covid-19 pandēmija, ir nepieciešamība īstenot digitalizāciju saistībā ar aizturēšanas procedūrām, lai nodrošinātu drošu digitālo saziņu starp juristiem un viņu aizturētajiem klientiem. Slovērijas Juristu asociācijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu. Sk. arī Slovērijas Juristu asociācijas 2021. gada 23. marta paziņojumu presei "*Predseda SAK navštivil nového generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže*".

⁸⁶ Slovērijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 12. lpp.; Slovērijas atveseļošanas un noturības plānā ir paredzēts veikt investīcijas tiesu sistēmas digitalizācijā un analītiskajās spējās (Slovērijas atveseļošanas un noturības plāna 15. komponents).

⁸⁷ Informācija saņemta Slovērijas apmeklējuma kontekstā.

⁸⁸ Informācija saņemta Slovērijas apmeklējuma kontekstā.

⁸⁹ Informācija saņemta Slovērijas apmeklējuma kontekstā.

⁹⁰ 10. attēls, 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā.

⁹¹ 13. attēls, 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā.

⁹² 7. attēls, 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā.

⁹³ Šīs lietu grupas attiecas uz pārmērīgu civilās tiesvedības ilgumu, pārmērīgu tiesvedības ilgumu saistībā ar cietušās puses kompensācijas prasību kriminālprocesā, tiesiskās aizsardzības līdzekļa iedarbīgumu pārmērīgi ilgās civilās tiesvedības gadījumā, pārmērīgu zemes restitūcijas tiesvedības ilgumu (divu posmu tiesvedība, ko veido administratīvais posms Zemes pārvaldības birojā un tiesvedības posms apelācijas instancē), kā arī

II. PRETKORUPCIJAS REGULĒJUMS

Slovākijā kompetence korupcijas novēršanā, atklāšanā un saukšanā pie atbildības par to ir sadalīta starp vairākām iestādēm. Valdības birojs ir galvenā korupcijas novēršanas koordinēšanas struktūra, un tā atskaitās tieši premjerministra birojam. Policijas prezidija Nacionālā noziedzības apkarošanas aģentūra ir atbildīga par koruptīvu nodarījumu atklāšanu un izmeklēšanu, izņemot korupcijas noziegumus, kurus izdarījušas pašas policijas vai atsevišķu tādu tiesībaizsardzības aģentūru amatpersonas, kas ietilpst Inspekcijas dienesta biroja kompetencē⁹⁴. Īpašās prokuratūras⁹⁵ jurisdikcijā ir tādu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšana, kas ietilpst Specializētās krimināltiesas materiālajā jurisdikcijā, tostarp koruptīvu nodarījumu izmeklēšana⁹⁶.

Ekspertu un uzņēmumu vadītāju uztverē korupcijas līmenis publiskajā sektorā joprojām ir augsts. *Transparency International* 2020. gada korupcijas uztveres indeksā Slovākija ir ieguvusi 49 no 100 punktiem, ierindojoties 17. vietā Eiropas Savienībā un 60. vietā pasaulē⁹⁷. Šis priekšstats ir bijis salīdzinoši stabils⁹⁸ pēdējos piecus gadus⁹⁹.

Pretkorupcijas politikā 2019.–2023. gadam ir paredzēta pretkorupcijas stratēģija. Politika¹⁰⁰ ir galvenokārt vērsta uz korupcijas novēršanu, izmantojot juridiski nesaistošus pasākumus, un to papildina rīcības plāns, Valsts pretkorupcijas programma¹⁰¹ un vairākas nozaru programmas¹⁰². Spēkā esošais rīcības plāns ir būtībā identisks politikas dokumentam, un tajā nav paredzēti konkrēti operatīvie pasākumi politikas prioritāšu īstenošanas sekmēšanai. Valsts pretkorupcijas programma pašlaik tiek atjaunināta¹⁰³. Valdības biroja

---

iedarbīgu tiesiskās aizsardzības līdzekļu trūkumu. Spriedumus šajās lietās pasludināja Eiropas Cilvēktiesību tiesa, un Slovākijas iestādes veic šo spriedumu izpildi. Šo procesu standarta procedūrā pārrauga Eiropas Padome. Sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2012. gada 24. jūlija sprieduma *Maxian and Maxianova* (lieta 44482/09) izpildes statusu, 2015. gada 15. septembra sprieduma *Javor and Javorova* (lieta 42360/10) izpildes statusu, 2017. gada 27. jūnija sprieduma *Ivan* (lieta 57405/15) izpildes statusu un 2018. gada 31. augusta sprieduma *Balogh and others* (lieta 35142/15) izpildes statusu.

⁹⁴ Sk. Likuma Nr. 171/1993 *Coll.* par policiju 4. panta 3. punktu

⁹⁵ Slovākijas Republikas Nacionālās padomes Likums Nr. 458/2003 *Coll.* par Īpašās tiesas un Īpašās prokuratūras izveidi.

⁹⁶ Likums Nr. 291/2009 *Coll.* par Specializēto krimināltiesu.

⁹⁷ *Transparency International* 2020. gada korupcijas uztveres indekss (2021), 2. un 3. lpp. Priekšstatu par korupcijas līmeni kategorizē šādi: zems (saistībā ar ekspertu un uzņēmumu vadītāju priekšstatu par korupciju publiskajā sektorā iegūtais rezultāts pārsniedz 79), salīdzinoši zems (79–60), salīdzinoši augsts (59–50), augsts (mazāk nekā 50).

⁹⁸ 2015. gadā šis rezultāts bija 51, bet 2020. gadā — 49. Ja pēdējos piecos gados rezultāts mainās par vairāk nekā pieciem punktiem, uzskatāms, ka tas ievērojami palielinās/samazinās, ja izmaiņas ir 4 līdz 5 punktu robežās, — uzlabojas/pasliktinās, bet, ja izmaiņas ir 1 līdz 3 punktu robežās, — ir salīdzinoši stabils.

⁹⁹ Eurobarometra dati attiecībā uz iedzīvotāju un uzņēmumu priekšstatu par korupciju un ar to saistīto pieredzi, kas paziņoti pagājušajā gadā, tiek atjaunināti ik pēc diviem gadiem. Jaunākais datu kopums ir Eurobarometra speciālaptauja Nr. 502 (2020) un Eurobarometra 482. zibensaptauja (2019).

¹⁰⁰ Slovākijas Republikas valdība, Slovākijas Republikas pretkorupcijas politika 2019.–2023. gadam (2018).

¹⁰¹ Slovākijas Republikas valdība, Slovākijas Republikas Valsts pretkorupcijas programma (2019).

¹⁰² Nozaru programmas pieņēma ministrijas un citas iestādes, tostarp Tieslietu ministrija, Ekonomikas ministrija, Iekšlietu ministrija, Transporta un būvniecības ministrija, Vides ministrija, Finanšu sektora ministrija, Ārlietu un Eiropas lietu ministrija, Veselības ministrija un Nodarbinātības ministrija. Pieņemtie rīcības plāni galvenokārt ietver preventīvus elementus, tostarp attiecībā uz informētības uzlabošanu, izglītošanu par pretkorupcijas jautājumiem un korupcijas riska pārvaldību.

¹⁰³ Jaunā Valsts pretkorupcijas programma ir izstrādes posmā. Slovākijas valdība ir informējusi, ka sabiedriskā apspriešana jau ir notikusi. Slovākijas sniegtā papildu informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 7. lpp.

Korupcijas novēršanas nodaļa pārrauga politikas un rīcības plāna īstenošanu. Nozaru programmu īstenošanas pārraudzība ir attiecīgo centrālo valsts pārvaldes iestāžu kompetencē¹⁰⁴.

Krimināltiesiskais regulējums ir papildināts ar jaunu tiesību aktu par līdzekļu konfiskāciju, kas ir stājies spēkā. Tiesību aktā par līdzekļu konfiskāciju¹⁰⁵, kas stājās spēkā 2021. gada janvārī, citstarp netiek pieļauta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija, veicot pārvedumus trešām personām, un tiek paredzēti grozījumi kriminālkodeksā, ieviešot jaunus nodarījumus, piemēram, nepamatotu labumu vai neatbilstīgu priekšrocību pieņemšana vai piedāvāšana, kā arī netiešas korupcijas noziegums¹⁰⁶. Tiesību aktā arī ir sniegta noziedzīgi iegūtu līdzekļu definīcija. Ar šo tiesību aktu tiek izveidots jauns Konfiscēta īpašuma pārvaldības birojs¹⁰⁷. Pastāv tiesiskā regulējuma nepilnības saistībā ar policijas pilnvarojumu pieprasīt no bankām aizdomās turēto personu finanšu informāciju šo noziegumu izmeklēšanas posmā¹⁰⁸, kā arī attiecībā uz tirgošanos ar apgalvotu ietekmi¹⁰⁹.

Tiek īstenoti pasākumi Īpašās prokuratūras resursu palielināšanai nolūkā stiprināt tās spējas. Valdība 2021. gada 10. februārī apstiprināja priekšlikumu palielināt Īpašās prokuratūras resursus un specializēto darbinieku skaitu¹¹⁰. Kopumā prokuroru skaits 2021. gadā palielinājās no 35 līdz 38. Lai novērstu bažas par ierobežotajiem resursiem un spēju saukt pie atbildības par augsta līmeņa korupciju¹¹¹, ir divkāršots darbinieku skaits Īpašās prokuratūras nodaļā, kas strādā tieši ar korupcijas noziegumiem un ar noziegumiem, kas saistīti ar korupciju¹¹². Šī reorganizācija tika īstenota 2021. gadā¹¹³. Tika arī panākta

---

¹⁰⁴ Valdības biroja Korupcijas novēršanas nodaļas pienākumos ietilpst tikai pārbaudes veikšana, lai noteiktu, vai attiecīgā ministrija ir sagatavojusi programmu, bet tā neizvērtē šīs programmas saturu. Tomēr Korupcijas novēršanas nodaļa sadarbojas ar Pretkorupcijas koordinātoru padomi. Informācija saņemta Slovērijas apmeklējuma kontekstā.

¹⁰⁵ Likums Nr. 312/2020 par aktīvu atsavināšanu un konfiscēta īpašuma pārvaldību un par grozījumiem dažos likumos, stājās spēkā 2021. gada 1. janvārī.

¹⁰⁶ Tiesību aktā arī tika atkārtoti definēts jēdziens “noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana” un tika iekļauts jauns noziegums, proti, likuma apiešana, sk. iepriekš I iedaļu. Par visiem aktīviem, pasīviem, tiešiem un netiešiem korupcijas veidiem Slovērijā jau iepriekš bija noteikta kriminālatbildība.

¹⁰⁷ Saskaņā ar Slovērijas sniegto informāciju 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu (22. lpp.) šā ziņojuma izstrādes laikā noritēja atlases procedūras direktora iecelšanai amatā. Tika pieņemti vairāki citi ar korupciju saistīti grozījumi, tostarp Likums Nr. 279/2020, ar ko groza un papildina Likumu Nr. 297/2008 par aizsardzību pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma finansēšanu (2020. gada septembris).

¹⁰⁸ Slovērijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 24. lpp., ar atsauci uz Likuma Nr. 171/1993 *Coll.* par policiju 29.a iedaļas 4. punktu, neraugoties uz to, ka policija ir pilnvarota iegūt šādu informāciju citu noziedzīgu nodarījumu gadījumā, piemēram, saistībā ar izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, nelikumīgām finanšu darbībām vai noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu. Sagaidāms, ka no 2021. gada 1. decembra šīs nepilnības tiks novērstas ar tiesību akta projektu par bankas kontu centrālo reģistru.

¹⁰⁹ *UNCAC* īstenošanas pārskats — 1. cikls (2010–2015), “Valsts pārskata ziņojums par Slovērijas Republiku”, 22. lpp. Kriminālkodeksa 336. iedaļā ir noteikta kriminālatbildība par tirgošanos ar ietekmi, bet tā neaptver gadījumus, kad persona piedāvā vai dod kukuli citai personai, kurai realitātē nebija ietekmes, saistībā ar kuru tika dots kukulis, kā noteikts *UNCAC* Konvencijā.

¹¹⁰ Lēmums Nr. UV-1860/2021. Sk. arī Slovērijas Republikas valdības Priekšlikumu palielināt to personu skaitu, kuras ir norīkotas pildīt Slovērijas Republikas Ģenerālprokuratūras Īpašās prokuratūras pienākumus, kā arī to funkcionālo klasifikāciju.

¹¹¹ Slovērijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 15. lpp. Īpašā prokuratūra pauda bažas, norādot, ka vidēji katra prokurora pārziņā ir aptuveni 80 lietas vienlaikus un tas rada jautājumus par izmeklēšanas faktisku uzraudzību. Sk. Ziņojumu par tiesiskumu (2020), 7. lpp.

¹¹² Pašreizējo Īpašās prokuratūras Vispārējās noziedzības nodaļu veido viens galvenais prokurors un deviņi prokurori, kā norādīts Slovērijas sniegtajā informācijā 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 16. lpp.

vienošanās par Īpašās prokuratūras budžeta resursu būtisku palielināšanu¹¹⁴. Joprojām pastāv bažas saistībā ar uzticības līmeni policijai, kā arī par policijas specializācijas un digitalizācijas līmeni, kas ietekmē Prokuratūras sadarbību ar policiju, kā arī korupcijas un ar korupciju saistīto noziegumu atklāšanu¹¹⁵. Konkrētāk, kā norādīts 2020. gada ziņojumā par tiesiskumu, Nacionālās noziedzības apkarošanas aģentūras kriminālistikas un analītisko spēju stiprināšana sekmētu finanšu izmeklēšanu rezultativitāti¹¹⁶. Ir plānots īstenot visaptverošu policijas reformu, lai šajā sakarā modernizētu policiju līdz 2022. gada jūnijam¹¹⁷.

Pārskata periodā Slovākijā ir būtiski pastiprināti centieni apkarot augsta līmeņa korupciju. Pēc publiskām masveida demonstrācijām pret iespējamo augsta līmeņa korupcijas nesodāmību, kas izrietēja no informācijas, kura bija nonākusi atklātībā saistībā ar žurnālista *Ján Kuciak* un viņa līgavas *Martina Kušnírová* slepkavībām 2018. gadā, spēja izmeklēt augsta līmeņa korupcijas gadījumus un saukt par tiem pie atbildības ir ievērojami uzlabojusies. Kopš 2020. gada oktobra vairāki bijušie augsta līmeņa policijas, prokuratūras un tiesu iestāžu, kā arī privātā sektora pārstāvji ir apsūdzēti korupcijā un ar korupciju saistītos nodarījumos¹¹⁸. Nacionālā noziedzības apkarošanas aģentūra 2020. gadā sāka izskatīt 158 korupcijas lietas¹¹⁹. Laikposmā no 2019. līdz 2020. gadam par koruptīviem nodarījumiem notiesāto personu skaits vairāk nekā divkāršojās (62 notiesājoši spriedumi 2019. gadā un 128 notiesājoši spriedumi 2020. gadā)¹²⁰. Nesen, 2021. gada maijā, Nacionālā noziedzības apkarošanas aģentūra arī aizturēja vairākas Zemes fondā nodarbinātas augsta līmeņa amatpersonas¹²¹, kas laikposmā no 2016. līdz 2020. gadam bija iesaistītas koruptīvās shēmās¹²². Šajā kontekstā Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) 2020. gadā pēc trim administratīvajām izmeklēšanām par lauksaimniecības maksājumiem jau bija paudis bažas par nepilnībām Zemes fondā saistībā ar pārredzamību, vienlīdzīgu attieksmi pret nomas pieteikumu iesniedzējiem, kā arī iekšējo procedūru juridisko noteiktību¹²³. Tomēr sadarbību starp Nacionālās noziedzības apkarošanas aģentūru, Nacionālo drošības biroju, Augstāko

¹¹³ Pašreizējo Īpašās prokuratūras Vispārējās noziedzības nodaļu veido viens galvenais prokurors un deviņi prokurori, kā norādīts Slovākijas sniegtajā informācijā 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 16. lpp.

¹¹⁴ Birojs saņems papildu 1,3 miljonus EUR reformas īstenošanai

¹¹⁵ Sk. *GRECO* piektā novērtēšanas kārta — Slovākijas Republikas novērtējuma ziņojums (2019), 37.–57. lpp.

¹¹⁶ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Slovākijā, 7. lpp.

¹¹⁷ Sk. Slovākijas Republikas atveseļošanas un noturības plānu.

¹¹⁸ Informācija saņemta Slovākijas apmeklējuma kontekstā. Sk. arī I iedaļu.

¹¹⁹ No 158 ierosinātajām korupcijas lietām 73 lietu pamatā bija kukuļa došana, 71 lietas pamatā — kukuļa pieņemšana, 8 lietu pamatā — netieša korupcija, 5 lietu pamatā — korupcija saistībā ar vēlēšanām, 1 lietas pamatā — spēļu rezultātu pasūtīšana sportā, kā norādīts informācijā, kas saņemta Slovākijas apmeklējuma kontekstā.

¹²⁰ Statistikā iekļautie noziegumi ir pasīvā korupcija (328. iedaļa), pasīvā korupcija — vispārējas nozīmes preču iepirkumi (329. iedaļa), aktīvā korupcija (332. iedaļa), aktīvā korupcija — vispārējas nozīmes preču iepirkumi (333. iedaļa), tirgošanās ar ietekmi (336. iedaļa), kukuļošana saistībā ar vēlēšanām (336.a iedaļa), ar sportu saistīta korupcija (336.b iedaļa). Slovākijas sniegtā papildu informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, pieejama <http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/rocenka2019/I.-Trestn%C3%A1-agenda-2019.pdf.pdf>. Turklāt statistika par korupciju ir pieejama Nacionālās noziedzības apkarošanas aģentūras gada pārskatos par kriminālizmeklēšanu un kriminālvajāšanu skaitu un par to personu skaitu, kuras notiesātas par koruptīviem nodarījumiem. Arī Iekšlietu ministrija tiešsaistē publicē ikmēneša statistiku par noziedzību.

¹²¹ Slovākijas Zemes fonds atbild par valstij piederošas zemes un zemes bez zināma privātpašnieka apsaimniekošanu. Šie zemes gabali veido vismaz 20 % no visas lauksaimniecības zemes Slovākijā, un lielākā daļa no tiem atbilst prasībām, lai varētu pretendēt uz ES tiešo maksājumu dotācijām.

¹²² Aktuality.sk (2021. gada 19. marts), “NAKA atkārtoti aizturējusi finansistu *Kvietik* un vairākas personas no Slovākijas Zemes fonda”.

¹²³ Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai paziņojums presei (2021. gada 21. janvāris), “*OLAF* slēdz lietas par ES lauksaimniecības fondiem Slovākijā”.

revīzijas biroju un Finanšu izlūkošanas vienību joprojām varētu uzlabot un padarīt ciešāku, lai efektīvāk atklātu korupciju un dokumentētu šāda veida noziegumus¹²⁴. Bažas joprojām rada arī jautājums par ārvalstu kukuļošanas faktisku apkarošanu¹²⁵.

Slovākijas parlaments 2021. gada februārī iecēla Trauksmes cēlēju aizsardzības biroja vadītāju. Pēc šīs amatpersonas iecelšanas¹²⁶ minētais birojs sešos mēnešos sāks darbu un uzsāks savas funkcijas¹²⁷. Biroja vadītāja pilnvaru termiņš ir septiņi gadi. Birojs nav atkarīgs no citām nodaļām¹²⁸. Biroja pilnvaras būs vērstas uz tiesību aktu pārkāpumiem un aizsardzību pret pretdarbības pasākumiem no tās struktūras puses, par kuru iesniegts ziņojums, pamatojoties uz konfidencialitātes un anonimitātes principiem¹²⁹. Biroja pienākums ir sniegt ieteikumus, nodrošināt apmācību, metodiskus norādījumus, kā arī uzlabot informētību par trauksmes celšanu, tostarp saistībā ar korupcijas lietām. Birojs atskaitās parlamentam un iesniegs gada pārskatu. Biroja mērķauditorija ir gan publiskais, gan privātais sektors.

Slovākija apņēmas 2021. gada novembrī iesniegt tiesību akta projektu par lobēšanu. Valdības biroja vadītais process¹³⁰ ir sākotnējās sagatavošanas posmā¹³¹. Ir bijuši vairāki mēģinājumi pieņemt tiesisko regulējumu, tomēr pagaidām lobēšana Slovērijā joprojām nav reglamentēta¹³². Tādējādi nav nedz juridisku definīciju tādiem jēdzieniem kā “lobisti”, “lobēšanas darbības” un “lobēšanas mērķi”, nedz iedarbīgu sankciju, kas būtu piemērojamas neatbilstīgas lobēšanas gadījumā, nedz likuma iedarbības zonu¹³³. Tomēr saistīti tiesību akti un instrumenti ļauj izsekot ieinteresēto personu piezīmēm un tam, cik lielā mērā tās ir ņemtas

¹²⁴ Slovērijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 25. lpp.

¹²⁵ Saskaņā ar *Transparency International* ziņojumu “Korupcijas eksports” (2020) to izmeklēšanu skaits, kuras Slovērija uzsāka laikposmā no 2016. līdz 2019. gadam, nav zināms, un Slovērija nedz ierosināja, nedz pabeidza kādas lietas izskatīšanu (102. lpp.). Pēc ESAO ieteikumu saņemšanas ir grozīti valsts noteikumi par ārvalstu kukuļošanas nodarījumiem, “ESAO Pretkukuļošanas konvencijas īstenošana, 3. posms: Slovērijas Republika” (2012), un ESAO, “3. posma ziņojuma papildinājums un ieteikumi: Slovērijas Republika” (2014). Informāciju par juridisku personu atbildību saistībā ar ārvalstu kukuļošanu sk. ESAO dokumentā “1. bis posma ziņojums: Slovērijas Republika” (2017). Plānots, ka 2025. gadā attiecībā uz Slovērijas Republiku tiks veikts 4. posma novērtējums par konvencijas īstenošanu, izvērtējot veiktos pasākumus nolūkā novērst iepriekšējos novērtējumos konstatētos trūkumus, kā arī īstenošanas centienus.

¹²⁶ Slovērijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 19. lpp.; 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Slovērijā, 8. lpp.

¹²⁷ Trauksmes cēlēju aizsardzības birojs ir izveidots ar Likumu Nr. 54/2019 *Coll.* par trauksmes cēlēju aizsardzību, kas ir spēkā kopš 2019. gada marta.

¹²⁸ Personāla un darbības nodrošināšanas izmaksas sasniegs aptuveni 1,1 miljonu EUR gadā.

¹²⁹ Slovērijā kopš 2019. gada ir spēkā atsevišķs trauksmes cēlēju aizsardzības tiesību akts: Likums Nr. 54/2019 *Coll.* par trauksmes cēlēju aizsardzību.

¹³⁰ Slovērijas Republikas valdība, Slovērijas Republikas valdības likumdošanas uzdevumu plāns 2021. gadam, https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portlet&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portlet_fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4201465&processDetail_WAR_portlet_file=pl%C3%A1n-2021.pdf&processDetail_WAR_portlet_action=getFile.

¹³¹ Informācija saņemta no valdības Slovērijas apmeklējuma kontekstā.

¹³² 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Slovērijā, 8. lpp.

¹³³ Sk. GRECO ceturtā novērtēšanas kārta, Slovērijas Republika — pielikums otrajam atbilstības ziņojumam (2019), 8. punkts, un GRECO ceturtā novērtēšanas kārta — Slovērijas Republikas novērtējuma ziņojums (2013), 25. punkts (attiecībā uz parlamenta deputātiem); GRECO piektā novērtēšanas kārta — Slovērijas Republikas novērtējuma ziņojums (2019), 89. punkts (attiecībā uz centrālo valdību / augstākajiem izpildvaras amatniekiem); GRECO ceturtā novērtēšanas kārta (2019), pielikums otrajam atbilstības ziņojumam, Slovērijas Republika.

vērā tiesību akta projektā¹³⁴. Parlamenta deputātu ētikas kodeksa¹³⁵ un tiesiskā regulējuma par pēcnodarbinātības noteikumiem (“virpuļdurvju efekts”) pieņemšana arī ir plānota 2021. gadā¹³⁶. Ir stājušies spēkā Likuma par sabiedrības interešu aizsardzību grozījumi, kuros paredzēts pienākums deklarēt dāvanas vai citus ieguvumus, kā arī kustamā vai nekustamā īpašuma izmantošanu¹³⁷.

Valdība plāno izveidot jaunu centralizētu biroju līdzekļu pārraudzībai un pārbaudei, tostarp attiecībā uz ierēdņiem augstākajos izpildvaras amatos. Attiecībā uz tiesību akta priekšlikumu par vienota biroja izveidi valdības birojs sadarbībā ar parlamentu ir konceptualizācijas sākotnējā posmā¹³⁸. Līdz šim parlamenta deputātu, tiesnešu, prokuroru, valsts amatpersonu un ierēdņu līdzekļu deklarēšanas sistēma bija decentralizēta. 2021. gada sākumā tika ziņots par būtiskiem kavējumiem saistībā ar parlamenta deputātu 2019. gada līdzekļu deklarāciju publicēšanu, kas bija jāveic 2020. gada augustā. Šo kavējumu cēloņi bija saistīti ar Covid-19 pandēmiju un vēl neizskatītajiem procesiem attiecībā uz sodu piemērošanu par neatbilstību¹³⁹.

Politisko partiju finansējums ir pārredzams, tomēr kontroli varētu pastiprināt. Galvenais tiesību akts, ar ko tiek reglamentēts politisko partiju finansējums Slovērijā, ir Likums par politiskajām partijām un kustībām¹⁴⁰. Ziedojumi politiskajām partijām gadā nedrīkst pārsniegt 5000 EUR skaidrā naudā, bet šāds ierobežojums nav spēkā vēlēšanu periodā. Ziedojumi no ārvalstu struktūrām un anonīmiem ziedotājiem ir aizliegti. Šo noteikumu pārkāpuma gadījumā Valsts Vēlēšanu un politisko partiju finansējuma kontroles komisija var piemērot sodu divkārtā saņemtā ziedojuma vai bezmaksas pakalpojuma apmērā. Partijām ik gadu ir jāziņo Valsts komisijai par savu finansējumu. Finanšu pārskatus dara publiski pieejamus. Ziņojumus pārbauda Slovērijas Republikas Valsts padome, un tajos ir jāsniedz finanšu informācija par vēlēšanu kampaņām un jānorāda ziedotāju identitāte¹⁴¹. Kontroles struktūru cilvēkresursi ir ierobežoti, un ir paustas bažas par politiski motivētu

¹³⁴ Tie ietver arī spēcīgu Likumu par informācijas brīvību un Konstitucionālo likumu par interešu konfliktiem Nr. 357/2004 *Coll*.

¹³⁵ Parlamenta deputātu ētikas kodekss būs daļa no valdības biroja likumprojekta par lobēšanu. Attiecībā uz publiskā sektora darbiniekiem 2019. gadā veiktie grozījumi Civildienesta likumā ietvēra publiskā sektora darbinieku Ētikas kodeksu un atbilstības novērtēšanas sistēmu, Dekrēts Nr. 400/2019 par Valsts sektora darbinieku ētikas kodeksu. Informāciju par parlamenta deputātu Ētikas kodeksa pieņemšanu sk. arī *GRECO* ceturtā novērtēšanas kārta, otrais pielikums otrajam atbilstības ziņojumam — Slovērijas Republika (2021).

¹³⁶ Slovērijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 19. lpp., un no valdības Korupcijas novēršanas nodaļas saņemtā informācija Slovērijas apmeklējuma kontekstā. Līdz šim pēcnodarbinātības noteikumi bija iekļauti Likumā par interešu konfliktu, kas attiecas uz valsts amatpersonām izpildvaras amatos vai kolektīvas lēmumu pieņemšanas struktūras locekļiem, taču tika konstatēts, ka šo noteikumu piemērošanas joma ir ierobežota. Sk. *GRECO* piektā novērtēšanas kārta — Slovērijas Republikas novērtējuma ziņojums (2019), 127. un 128. punkts.

¹³⁷ Konstitucionālais likums Nr. 357/2004 par sabiedrības interešu aizsardzību, veicot valsts amatpersonu amata pienākumus, grozīts ar Konstitucionālo likumu Nr. 545/2005. Spēkā esošajā valdības programmā atlikušo problēmu novēršanai saistībā ar robežvērtībām salīdzinājumā ar minimālajām algām ir paredzēti papildu visaptveroši grozījumi šajā likumā, jo īpaši attiecībā uz dāvanām parlamenta deputātiem. Sk. *GRECO* ceturtā novērtēšanas kārta: otrais pielikums otrajam atbilstības ziņojumam — Slovērijas Republika (2021), 20. un 21. punkts. Sk. arī *GRECO*, Slovērija: *GRECO* pauž nožēlu par lēno progresu saistībā ar parlamenta deputātu, tiesnešu un prokuroru korupcijas novēršanu (2021).

¹³⁸ Informācija saņemta Slovērijas apmeklējuma kontekstā. Sk. arī 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu, Valsts sadaļa — tiesiskuma situācija Slovērijā, 8. un 9. lpp.

¹³⁹ Informācija saņemta Slovērijas apmeklējuma kontekstā. Ceturtdaļa parlamenta deputātu (381) nebija iesnieguši savas līdzekļu deklarācijas parlamentārajā komitejā līdz 2021. gada janvārim.

¹⁴⁰ Likums Nr. 85 par politiskajām partijām un kustībām (2005) (grozīts 2019. gadā).

¹⁴¹ Likuma Nr. 85 par politiskajām partijām un kustībām (2005) (grozīts 2019. gadā) 22. iedaļas 5. punkts.

kandidātu izvēli šo struktūru amata vietu aizpildīšanai¹⁴². Divās dienās pieņemtais likumprojekts, kurā tika noteikti stingrāki kampaņas finansēšanas noteikumi attiecībā uz 2020. gada vēlēšanām, paredzot ziedojumu ierobežojumus¹⁴³, ir īpaši skāris jaunizveidotās partijas un tāpēc ir radījis bažas jauno partiju, pilsoniskās sabiedrības un mediju vidū par godīgu konkurenci starp partijām.

Saskaņā ar Prokuratūras sniegto informāciju netika ziņots, ka Covid-19 pandēmija būtu radījusi īpašu ietekmi uz korupcijas sastopamību un atklāšanu vai centieniem to apkarot Slovērijā. Covid-19 pandēmijas dēļ ir atcelti daži tiesas procesi, veicinot neizskatīto lietu uzkrāšanos¹⁴⁴. Augsta riska nozares, kas bija pakļautas korupcijas riskam pirms pandēmijas, bija lielā mērā pakļautas korupcijas riskam arī pandēmijas laikā, tostarp publiskā iepirkuma un veselības aprūpes nozares. Turklāt veselības aprūpē bija paaugstināts risks, ka radīsies ar pandēmiju saistītas subsīdiju izkrāpšanas shēmas, kā arī šādas shēmas tika konstatētas¹⁴⁵. Veselības ministrijas nozares pretkorupcijas programmas¹⁴⁶ ietvaros tika izveidota īpaša darba grupa korupcijas risku novērtēšanai Covid-19 pandēmijas kontekstā, un tā konstatēja divas riskam pakļautas jomas saistībā ar neatbilstīgiem izmaksu segšanas pieprasījumiem un kompensācijas pieteikumu dublēšanu¹⁴⁷. Lai saīsinātu laiku, kas nepieciešams preču, pakalpojumu un būvniecības darbu iepirkumu veikšanai pandēmijas laikā, valdība sagatavoja tiesību akta priekšlikumu¹⁴⁸ par tās iepirkuma likuma grozīšanu. Tomēr 2021. gada maijā šis priekšlikums tika pārskatīts, ņemot vērā sabiedrības petīciju un kritiku par Publiskā iepirkuma biroja izslēgšanu no sākotnēji paredzētās pārskatīšanas procedūras, tādējādi atsakoties no valsts kontroles pār dārgiem pasūtījumiem¹⁴⁹. Pilsoniskā sabiedrība uzskata, ka pārskatītajā tiesību akta priekšlikumā ir ņemtas vērā petīcijā paustās bažas, palielinot pārredzamību un pastiprinot valsts kontroli un tādējādi samazinot korupcijas riskus¹⁵⁰.

III. MEDIJU PLURĀLISMS UN MEDIJU BRĪVĪBA

Slovērijas Konstitūcijā ir nostiprinātas tiesības paust viedokli vārdos, drukātā veidā, ar attēla palīdzību vai citādi, tiesības meklēt, saņemt un izplatīt idejas un informāciju, kā arī tiesības

¹⁴² Informācija saņemta Slovērijas apmeklējuma kontekstā.

¹⁴³ Likums Nr. 85 par politiskajām partijām un kustībām (2005) (grozīts 2019. gadā). Likumprojektā tika noteikti ierobežojumi attiecībā uz partiju ieņēmumiem no ziedojumiem un aizdevumiem, paredzot, ka četru gadu periodā tie nedrīkst pārsniegt 3,5 miljonus EUR, kā arī to, ka viena partijas biedra ziedojumi gadā nedrīkst pārsniegt 10 000 EUR.

¹⁴⁴ Informācija saņemta Slovērijas apmeklējuma kontekstā. Sk. arī I iedaļu.

¹⁴⁵ Informācija saņemta Slovērijas apmeklējuma kontekstā.

¹⁴⁶ Programma ir pieejama vietnē <https://www.health.gov.sk/Zdroje/?dokumenty/mzsr/rezortny-protikorupcny-program.rtf>.

¹⁴⁷ Informācija saņemta Slovērijas apmeklējuma kontekstā.

¹⁴⁸ Slovērijas Republikas premjerministra vietnieka grozītais Likumprojekts, ar ko groza Likumu Nr. 343/2015 Coll. par publisko iepirkumu un par grozījumiem dažos likumos; https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portlet&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portlet&fileCoaddr=COO.2145.1000.3.4149284&processDetail_WAR_portlet&file=03_vlastny_material_zvo_final.docx&processDetail_WAR_portlet&action=getFile.

¹⁴⁹ Savukārt saskaņā ar priekšlikumu publiskā iepirkuma procesa pārskatīšanu tiešā veidā izmeklētu tiesa. Piem., iebildumiem pret konkursa nosacījumiem nebūtu apturoša efekta, ja tie tiktu iesniegti tiesā, un līgumus varētu parakstīt pirms tiesas sprieduma pasludināšanas.

¹⁵⁰ *Transparency International* Slovērijā, informācija saņemta Slovērijas apmeklējuma kontekstā.

pieklūt informācijai. Tiesības pieklūt informācijai juridiski ir nostiprinātas Informācijas brīvības likumā¹⁵¹. Apraides un retranslācijas likuma¹⁵² mērķis ir nodrošināt informācijas daudzveidību, savukārt Preses likumā¹⁵³ ir paredzēti noteikumi attiecībā uz presi un žurnālistiem¹⁵⁴. Ir ierosināti tiesību akti Apraides un retranslācijas likuma saskaņošanai ar Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvu (AVMPD)¹⁵⁵.

Apraides un retranslācijas padome darbojas anonīmi¹⁵⁶. Ņemot vērā to, ka Apraides un retranslācijas padome pati pārvalda savu budžetu, tai piešķirtie resursi tiek uzskatīti par atbilstošiem tās uzdevumu veikšanai¹⁵⁷ un likumā ir noteikti skaidri noteikumi attiecībā uz padomes locekļu iecelšanu un atbrīvošanu no amata¹⁵⁸, 2021. gada mediju plurālisma uzraudzības instruments¹⁵⁹ apstiprina, ka padomes neatkarība kopumā tiek garantēta, tomēr gadījuma rakstura politiski motivēta locekļu iecelšana joprojām ir problēma.

Sagaidāms, ka ar likumprojektu grozījumu veikšanai Apraides un retranslācijas likumā tiks ieviests mediju īpašumtiesību pārredzamības regulējums. Šā likumprojekta pieņemšana ir plānota 2021. gada beigās¹⁶⁰, un sagaidāms, ka ar to tiks ieviesti noteikumi par īpašumtiesību struktūras pārredzamību un faktiskajām īpašumtiesībām, kā paredzēts AVMPD. Tomēr, kamēr likumprojekts nav pieņemts, 2021. gada mediju plurālisma uzraudzības instrumenta ietvaros atkārtoti norādīts¹⁶¹, ka tas, ka šāds regulējums nav pieņemts, nozīmē, ka šajā jomā vēl arvien pastāv liels risks¹⁶². Apraides un retranslācijas likumā ir noteiktas robežvērtības un ierobežojumi nolūkā nepieļaut lielu horizontālo īpašumtiesību koncentrāciju televīzijas un radio tirgū. Tomēr datu trūkums par peļņu un auditorijas tirgus daļām apgrūtinā faktiskās situācijas izvērtēšanu¹⁶³.

Ir pasludināti vairāki notiesājoši spriedumi attiecībā uz personām, kas bija iesaistītas pētnieciskā žurnālista *Ján Kuciak* un viņa līgavas *Martina Kušnírová* slepkavībā 2018. gadā. Specializētā krimināltiesā notiesāja trīs personas un piesprieda tām brīvības atņemšanu no 15 līdz 25 gadiem. Vienu spriedumu apsūdzētais ir pārsūdzējis. Prokurors pārsūdzēja pirmās instances tiesas pieņemtos spriedumus, ar kuriem tika attaisnoti iespējamie slepkavības organizatori¹⁶⁴. Augstākā tiesa 2021. gada 15. jūnijā atcēla pirmajā instancē pieņemtos Specializētās krimināltiesas attaisnojošos spriedumus un nosūtīja šo lietu tai

¹⁵¹ Likums Nr. 211/2000 *Coll.*, Informācijas brīvības likums.

¹⁵² Likums Nr. 308/2000 *Coll.*, Apraides un retranslācijas likums.

¹⁵³ Likums Nr. 167/2008 *Coll.*, Preses likums.

¹⁵⁴ Organizācijas “Reportieri bez robežām” pasaules preses brīvības indeksā Slovākija noslīdēja par divām pozīcijām, tagad ierindojoties 35. vietā pasaulē un 17. vietā ES. Tas lielā mērā skaidrojams ar politisku vārdiskajiem uzbrukumiem žurnālistiem un mediju elementiem.

¹⁵⁵ Direktīva (ES) 2018/1808 (2018. gada 14. novembris).

¹⁵⁶ Plašāku informāciju skatīt 2020. gada ziņojumā par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Slovākijā, 9. lpp.

¹⁵⁷ Informācija saņemta Slovākijas apmeklējuma kontekstā.

¹⁵⁸ Padomē ir deviņi locekļi, kurus ievēl un atceļ Slovākijas Republikas Nacionālā padome (parlaments).

¹⁵⁹ 2021. gada mediju plurālisma uzraudzības instruments, Ziņojums par Slovākiju, 10. lpp.

¹⁶⁰ Slovākijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 26. lpp.; informācija, kas saņemta Slovākijas apmeklējuma kontekstā.

¹⁶¹ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Slovākijā, 9. lpp.

¹⁶² 2021. gada mediju plurālisma uzraudzības instruments, Ziņojums par Slovākiju, 11.–12. lpp.

¹⁶³ 2021. gada mediju plurālisma uzraudzības instruments, Ziņojums par Slovākiju, 12. lpp.

¹⁶⁴ Platforma “Ātra reaģēšana mediju brīvības jomā” raksturoja attaisnojošos spriedumus kā taisnīgas tiesas farsu un atbalstīja prokurora lēmumu pārsūdzēt lietu.

atpakaļ. Augstākā tiesa arī apstiprināja spriedumu par 25 gadu ieslodzījuma piemērošanu citam apsūdzētajam¹⁶⁵.

Ir saņemti ziņojumi par valdības un opozīcijas politiku vārdiskiem uzbrukumiem žurnālistiem un mediju elementiem. Žurnālisti ir apsūdzēti “naidīgumā” un centienos kaitēt valdības darbam Covid-19 pandēmijas laikā. Laikposmā kopš 2020. gada septembra Eiropas Padomes Žurnālistikas un žurnālistu drošības aizsardzības veicināšanas platforma ir publicējusi vienu Slovērijai adresētu brīdinājumu¹⁶⁶, kas attiecās uz laikraksta žurnālista izsekošanu, kuru veica nenoskaidrotas personas¹⁶⁷. Ierosinātais tiesību akts, kura mērķis bija stiprināt žurnālistu aizsardzību, ir atlikts Covid-19 pandēmijas dēļ¹⁶⁸. Priekšlikumos ir paredzēts arī definēt žurnālistu statusu, aizsargāt žurnālistikas avotus, kā arī uzlabot piekļuvi informācijai. Valdība arī gatavo grozījumus pašlaik stingrajos Slovērijas krimināllikumos par neslavas celšanu nolūkā nodrošināt garantijas žurnālistiem. Netika ieviesta neviena informatīvo mediju atbalsta shēma Covid-19 pandēmijas ietekmes mazināšanai¹⁶⁹.

IV. CITI INSTITUCIONĀLI JAUTĀJUMI SAISTĪBĀ AR LĪDZSVARA UN ATSVARA SISTĒMU

Slovēķija ir parlamentāra republika, kur Nacionālā padome (parlaments) ir vienīgā konstitucionālā un likumdošanas institūcija¹⁷⁰. Parlamenta komitejām, atsevišķiem parlamenta deputātiem un valdībai ir tiesības ierosināt tiesību aktus¹⁷¹. Konstitucionālā tiesa lemj par tiesību aktu atbilstību Konstitūcijai, konstitucionālajiem likumiem un starptautiskajiem līgumiem, kā arī nodrošina pamattiesību un konstitucionālo tiesību ievērošanu. Neatkarīgajām varas iestādēm ir arī nozīme pamattiesību aizsardzībā.

Ir paustas bažas par likumdošanas procesa iekļautību. Par neseno konstitucionālo reformu (sk. I iedaļu) tika paziņots 2020. gada aprīlā Paziņojumā par valdības programmu. Pēc tam, kad ar šo reformu bija iepazīstinātas vairākas ieinteresētās personas¹⁷² un tā bija izvērtēta rakstiskā sabiedriskajā apspriešanās (2020. gada jūlijā), tā 2020. gada oktobra sākumā tika iesniegta parlamentā, kas 2020. gada decembrī šo reformu apstiprināja. Ņemot vērā šīs reformas mērogu un nozīmību, ieinteresētās personas puda bažas par to, ka netika organizēta plaša un uz informāciju balstīta galveno reformas elementu apspriešana un konsultācijas ar Venēķijas komisiju¹⁷³. Ieinteresētās personas ir uzsvērušas, ka ir svarīgi, lai par izmaiņām Konstitūcijā tiktu laikus organizēta atklāta sabiedriskā apspriešana, iesaistot

¹⁶⁵ Slovēķijas iestāžu sniegtā informācija.

¹⁶⁶ Eiropas Padome, Žurnālistikas un žurnālistu drošības aizsardzības veicināšanas platforma.

¹⁶⁷ Slovēķija atbildēja uz šo brīdinājumu, norādot, ka policija bez kavēšanās ir sākusi šīs lietas izmeklēšanu.

¹⁶⁸ Pieņemšana plānota 2021. gada beigās. Informācija sniegta valsts apmeklējuma laikā 2021. gada 22. aprīlī.

¹⁶⁹ Saskaņā ar Slovēķijas iestāžu sniegto informāciju žurnālisti varēja pieteikties finanšu atbalsta saņemšanai saskaņā ar spēkā esošo shēmu, kas vērsta uz kultūras un radošajām nozarēm.

¹⁷⁰ Slovēķijas Konstitūcijas 72. pants.

¹⁷¹ Slovēķijas Konstitūcijas 87. pants.

¹⁷² Ar reformas projektu tika iepazīstināts Tieslietu padomes priekšsēdētājs, Augstākās tiesas priekšsēdētājs, Konstitucionālās tiesas priekšsēdētājs, Ģenerālprokuratūra, Ombuds, kā arī juridisko organizāciju pārstāvji.

¹⁷³ Ieinteresētajām personām tika sniegta iespēja iesniegt piezīmes par projektu rakstiskas sabiedriskās apspriešanas gaitā, kas ilga 15 darba dienas vasaras brīvdienās. Ieinteresētās personas kritizēja arī sabiedriskās apspriešanas ilgumu un norises laiku. Sk. piezīmes, ko sabiedriskās apspriešanas gaitā iesniedza Prokuratūra, Comenius universitātes Juridiskā fakultāte Bratislavā, Slovēķijas Juristu asociācija un Tieslietu padome; piezīmes pieejamas vietnē <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/267>; atklāts Slovēķijas juristu aicinājums, pieejams <https://pravnystat.eu/en/>, un iesniegts kā informācija ieinteresēto personu apspriedē par 2021. gada ziņojumu par tiesiskumu.

ieinteresētas personas un pilsonisko sabiedrību atbilstīgi Eiropas standartiem¹⁷⁴. Ieinteresētās personas arī ir paudušas bažas par to neiesaistīšanu citos likumdošanas procesos¹⁷⁵ un par paātrināto procedūru izmantošanu parlamentā — arī attiecībā uz tiesību aktiem, kas nebija tieši saistīti ar pandēmiju¹⁷⁶.

Plāni likumdošanas procesa uzlabošanai un valsts pārvaldes pārredzamības, efektivitātes un pārskatatbildības stiprināšanai, par kuriem tika paziņots 2020. gadā, vēl nav īstenoti¹⁷⁷. Jaunā valdība, kas sāka darbu 2021. gada aprīlī, savā programmas paziņojumā iekļāva iepriekšējās valdības apņemšanos¹⁷⁸ uzlabot tiesību aktu izstrādes un pieņemšanas procesu, stiprināt valsts pārvaldes pārredzamību, efektivitāti un pārskatatbildību, palielināt piekļuvi informācijai un paplašināt atvērtās pārvaldības piemērošanas jomu. Tā arī ir pārņēmusi apņemšanos stiprināt Augstākā revīzijas biroja kompetenci¹⁷⁹. Priekšlikumi šo mērķu īstenošanai vēl nav paziņoti, un vēl nav sākta arī apspriešanās ar ieinteresētajām personām. Valdība izstrādā Likuma par brīvu piekļuvi informācijai grozījumu, pašlaik tas ir sagatavošanas posmā¹⁸⁰.

Konstitucionālajā reformā ir skaidri paredzēts, ka Konstitucionālajai tiesai nav pilnvaru pārskatīt konstitucionālos tiesību aktus. Pagātnē Konstitucionālā tiesa ir apgalvojusi, ka tai ir tiesības izvērtēt konstitucionālo tiesību aktu atbilstību Konstitūcijai, un šīs tiesības tā ir izmantojusi vienu reizi nolūkā aizsargāt tiesu varas neatkarību¹⁸¹. Ar nesen īstenoto konstitucionālo reformu (sk. I iedaļu) tika mainīts Konstitūcijas formulējums nolūkā skaidri aizliegt tiesai izvērtēt šādu tiesību aktu atbilstību Konstitūcijai. Ieinteresētas personas ir kritizējušas šīs izmaiņas¹⁸². Šā grozījuma atbilstība Konstitūcijai ir apstrīdēta Konstitucionālajā tiesā, kur šī lieta vēl nav izskatīta¹⁸³.

Parlaments veica grozījumus tiesību aktos par ārkārtas stāvokli nolūkā atļaut ārkārtas stāvokļa pagarināšanu ilgāk par 90 dienām. Parlaments ārkārtas stāvokļa laikā turpināja darbu bez būtiskiem traucējumiem¹⁸⁴. Ārkārtas stāvoklis ļauj valdībai pieņemt rīkojumus, ar

¹⁷⁴ Venēcijas komisijas Ziņojums par Konstitūcijas grozījumiem, CDL-AD(2010)001, 2010. gada 19. janvāris, 205. punkts; Venēcijas komisijas Otrais starposma atzinums par konstitucionālajām reformām Armēnijas Republikā, CDL-AD(2005)016, 31. punkts.

¹⁷⁵ *Via Iuris* (Pilsonisko brīvību savienība) sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 19. lpp.; *ENNHRI* sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 293. lpp.

¹⁷⁶ *ENNHRI* sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 298. lpp.; Slovērijas Juristu asociācijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 3. lpp.; informācija saņemta Slovērijas apmeklējuma kontekstā.

¹⁷⁷ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Slovērijā, 11.–13. lpp.

¹⁷⁸ Paziņojums par Slovērijas Republikas valdības programmu 2020.–2024. gadam, 2020. gada 19. aprīlis.

¹⁷⁹ Paziņojums par Slovērijas Republikas valdības programmu 2021.–2024. gadam, 13.–17. lpp.

¹⁸⁰ Grozītais Likumprojekts Nr. PI/2020/146, ar ko groza Likumu Nr. 211/2000 *Coll.* par brīvu piekļuvi informācijai un par grozījumiem dažos likumos (Informācijas brīvības likums), un ar ko groza dažus likumus.

¹⁸¹ Sk. 2019. gada 30. janvāra spriedumu lietā PI ÚS 21/2014-96. Izmaiņas tika veiktas, reaģējot uz šo spriedumu; informācija saņemta saistībā ar turpinājuma sanāksmi pēc 2020. gada ziņojuma par tiesiskumu izdošanas.

¹⁸² Atklāts Slovērijas juristu aicinājums, pieejams vietnē <https://pravnystat.eu/en/> un iesniegts kā informācija ieinteresēto personu apspriedē par 2021. gada ziņojumu par tiesiskumu, 1. punkts; sk. arī Konstitucionālās tiesas priekšsēdētāja 2020. gada 3. decembra paziņojumu parlamentam, kurā viņš pauž bažas par minētajām izmaiņām un aicina parlamenta deputātus turpināt izvērtēt šo jautājumu, pieejams vietnē <https://tv.nrsr.sk/videokanal/osoba/8/Ivan.Fiakan?id=233541>.

¹⁸³ Lieta Nr. 2879/2020.

¹⁸⁴ Parlamenta deputāti drīkstēja apmeklēt sesijas klātienē, izņemot tos deputātus, kuriem bija jāievēro pašizolācija atbilstīgi ar Covid-19 saistītajiem pasākumiem. Dažas sanāksmes notika jautātā formā, dažiem

ko ierobežo noteiktas tiesības un brīvības, piemēram, pārvietošanās brīvību¹⁸⁵. Saskaņā ar konstitucionālajā tiesību aktā paredzētajiem nosacījumiem valdība var izsludināt ārkārtas stāvokli uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas¹⁸⁶. Pēc ārkārtas stāvokļa piemērošanas laikposmā no 2020. gada 16. marta līdz 2020. gada 13. jūnijam¹⁸⁷ valdība no 2020. gada 1. oktobra izsludināja jaunu ārkārtas stāvokli. Parlaments 2020. gada decembrī veica grozījumus attiecīgajos tiesību aktos nolūkā atļaut valdībai pagarināt ārkārtas stāvokli par 40 dienām, nosakot prasību, ka parlamentam šis lēmums vēlāk ir jāapstiprina¹⁸⁸. Ārkārtas stāvoklis beidzās 2021. gada 15. maijā. Konstitucionālajai tiesai ir tiesības izvērtēt ārkārtas stāvokļa izsludināšanas un pagarināšanas atbilstību Konstitūcijai¹⁸⁹. Tomēr ieinteresētās personas ir norādījušas, ka šāda izvērtējuma termiņš ir īss¹⁹⁰. Konstitucionālā tiesa tika lūgta izvērtēt, vai ārkārtas stāvokļa izsludināšana un viens no tā pagarinājumiem atbilst Konstitūcijai, un abos gadījumos tā apstiprināja šo lēmumu atbilstību attiecīgajiem tiesību aktiem¹⁹¹. Konstitucionālā tiesa arī ir izvērtējusi vairākus pasākumus, kas tika pieņemti saistībā ar pandēmiju, un ir precizējusi jautājumus par parasto tiesu kompetenci lemt par šādiem pasākumiem. Tomēr pēc attiecīgo izmaiņu veikšanas tiesību aktos¹⁹² tika paustas bažas par to, ka tiesības uz noteiktu pasākumu pārbaudi tiesā, iespējams, nav pietiekami garantētas¹⁹³.

Pandēmijas laikā par iedzīvotāju tiesību aizsardzību aktīvi iestājās Valsts tiesībsargs un Nacionālais cilvēktiesību centrs. Valsts tiesībsargs ir neatkarīga institūcija, kuras pilnvarās ietilpst aizsargāt pamattiesības un brīvības tiesvedībās valsts pārvaldē un citās valsts iestādēs, un Slovērijas Nacionālais cilvēktiesību centrs ir kompetentā nacionālā cilvēktiesību institūcija, kā arī līdztiesības struktūra Slovērijā¹⁹⁴. Covid-19 pandēmijas laikā Valsts tiesībsargam iesniegto sūdzību skaits pieauga par gandrīz 50 %, un palielinājās arī iedzīvotāju prasību skaits sniegt ieteikumus par pasākumiem saistībā ar pandēmiju¹⁹⁵. Nacionālā cilvēktiesību centra darba slodze bija līdzīga aizvadīto gadu darba slodzei, tomēr sūdzību saturs mainījās, jo lielākā daļa no tām attiecās uz pasākumiem, kas saistīti ar pandēmiju¹⁹⁶. Institūcijas dažās jomās ir konstatējušas pārkāpumus, piemēram, saistībā ar valsts noteikto

---

parlamenta deputātiem strādājot klātienē, bet dažiem — videokonferences režīmā. Slovērijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 37. lpp.

¹⁸⁵ Likuma Nr. 227/2002 par valsts drošību 5. panta 3. punkts.

¹⁸⁶ Likuma Nr. 227/2002 par valsts drošību 5. panta 1. punkts.

¹⁸⁷ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Slovērijā, 12. lpp.

¹⁸⁸ Likuma Nr. 227/2002 par valsts drošību 5. panta 2. punkts. Parlamentam ir jāapstiprina ārkārtas stāvokļa pagarinājums 20 dienās pēc tā stāšanās spēkā, pretējā gadījumā ārkārtas stāvoklis zaudē spēku. Pagarinājums ir atļauts tikai tad, ja ārkārtas stāvoklis ir izsludināts saistībā ar pandēmiju. Sk. arī *ENNHRI* sniegto informāciju 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 296. un 297. lpp.

¹⁸⁹ Konstitūcijas 129. panta 6. punkts.

¹⁹⁰ Prasība ir jāiesniedz piecās dienās pēc ārkārtas stāvokļa izsludināšanas/pagarināšanas, un Konstitucionālajai tiesai ir jāpieņem lēmums 10 dienās pēc procedūras sākuma. Likuma Nr. 314/2002 par Konstitucionālo tiesu 193. un 195. iedaļa. Informācija saņemta Slovērijas apmeklējuma kontekstā.

¹⁹¹ Konstitucionālās tiesas 2020. gada 14. oktobra spriedums PI ÚS 22/2020, Konstitucionālās tiesas 2021. gada 31. marta spriedums PI ÚS 2/2021.

¹⁹² Grozījumi Likumā Nr. 355/2007.

¹⁹³ Valsts tiesībsarga 2021. gada 10. februāra iesniegums Konstitucionālajā tiesā, dok. Nr. 268/2021, 26.–35. lpp.

¹⁹⁴ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Slovērijā, 12. un 13. lpp.

¹⁹⁵ Informācija saņemta Slovērijas apmeklējuma kontekstā.

¹⁹⁶ Informācija saņemta Slovērijas apmeklējuma kontekstā.

karantīnu cilvēkiem, kuri atgriežas no ārvalstīm, atsevišķu romu apmetņu pilnīgu izolāciju, kā arī ierobežojumiem attiecībā uz piekļuvi veselības aprūpei un tiesībām uz izglītību¹⁹⁷.

Joprojām ir spēkā labvēlīgs regulējums pilsoniskās sabiedrības organizācijām, bet ir radušās bažas par atsevišķu NVO finansējuma ierobežošanu¹⁹⁸. Jaunā valdība ir pārņēmusi apņemšanos turpināt stiprināt pilsonisko sabiedrību¹⁹⁹. 2020. gada decembrī sāka darboties jauns Nevalstisko bezpeļņas organizāciju reģistrs²⁰⁰. Tas ir visu to attiecīgajā likumā definēto organizāciju vienotais valsts reģistrs, kuras darbojas Slovākijā, un tā mērķis ir vēl vairāk uzlabot pārredzamību. Ieinteresētās personas ziņojumos ir paudušas bažas par valsts iestāžu un politiķu vārdiskiem uzbrukumiem aktīvistiem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām²⁰¹ un par mērķtiecīgu finansējuma ierobežošanu organizācijām, kas veicina dzimumu līdztiesību²⁰². Turklāt vairāku pilsoniskās sabiedrības organizāciju darbību ir apgrūtinājusi Covid-19 pandēmija, un ieinteresētās personas ir paudušas īpašas bažas par pandēmijas izraisītajām vispārējām sekām saistībā ar NVO finanšu stāvokli²⁰³.

---

¹⁹⁷ Gada ziņojums par valsts tiesībsarga darbībām (2020); 2021. gada 7. maijā parlamentā notika šā ziņojuma apspriešana un balsojums par to, kura rezultātā ziņojums netika apstiprināts; informācija saņemta Slovākijas apmeklējuma kontekstā; Slovākijas Nacionālā cilvēktiesību centra gada pārskats par cilvēktiesību ievērošanu; *ENNHRI* sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 309.–312. lpp.

¹⁹⁸ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Slovākijā, 14. lpp.

¹⁹⁹ Paziņojums par Slovākijas Republikas valdības programmu 2021.–2024. gadam, 16. un 17. lpp.

²⁰⁰ Izveidots ar Likumu Nr. 346/2018 par Nevalstisko bezpeļņas organizāciju reģistru; šis reģistrs ir pieejams vietnē <https://ives.minv.sk/rmno/?lang=sk>.

²⁰¹ *Via Iuris* (Pilsonisko brīvību savienība) sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 13. un 14. lpp., un *ENNHRI* sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 294. lpp.

²⁰² Tas ir saistīts ar dzimumu līdztiesības veicināšanai paredzēto subsīdiju pārdali, ko 2020. gadā veica Nodarbinātības, sociālo jautājumu un ģimenes lietu ministrija nolūkā atbalstīt konservatīvās tā dēvēto dzīvības aizstāvju organizācijas, kuru darbība parasti nav vērsta uz dzimumu līdztiesības jautājumiem. Turklāt 2020. gada 17. decembrī tika pieņemts likums, ar ko groza Likumu Nr. 544/2010 *Coll.* par subsīdijām, un tā rezultātā turpmāk tiks atbalstīta nevis dzimumu līdztiesība, bet gan vienlīdzīgas nodarbinātības iespējas un organizācijas, kas popularizē laulību un ģimenes vērtības. Sk. informāciju, ko 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu ir sniedzis Valsts cilvēktiesību iestāžu Eiropas tīkls, 294. lpp., Eiropas pilsonisko brīvību savienība, 14. lpp., kā arī *ENNHRI*, 294. un 295. lpp.

²⁰³ Neraugoties uz valdības centieniem, piešķirot papildu atbalstu 1,1 miljona EUR apmērā nolūkā atbalstīt NVO darbības, kas mazina Covid-19 ietekmi; Reģionālās attīstības ministrijas 2020. gada 12. augusta paziņojums presei, premjerministra vietniece *V. Remišová*: 1,1 miljons EUR atbalsta sniegšanai nevalstiskajām organizācijām, kuras cīnās pret Covid-19; informācija saņemta Slovākijas apmeklējuma kontekstā. Sk. arī *Via Iuris* (Pilsonisko brīvību savienība) sniegto informāciju 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 15.–17. lpp.

I pielikums. Informācijas avotu saraksts alfabētiskā secībā*

* *To iesūtīto dokumentu saraksts, kas saņemti 2021. gada ziņojuma par tiesiskumu apspriešanas kontekstā, ir pieejams vietnē <https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2021-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation>.*

Aktuality.sk (2021), “NAKA opāt' zadržala finančnika Kvietika aj viacero ľudí zo Slovenského pozemkového fondu” (NAKA atkārtoti aizturējusi finansistu Kvietik un vairākas personas no Slovēķijas Zemes fonda); <https://www.aktuality.sk/clanok/892385/naka-opat-zadrzala-financnika-martina-kvietika>.

Eiropas tiesnešu konsultatīvās padomes birojs (2020), *Atzinums (2020. gada 9. decembris)*, CCJE-BU(2020)3.

Mediju plurālisma un mediju brīvības centrs (2021), *2021. gada mediju plurālisma uzraudzības instruments*.

Eiropas Pilsonisko brīvību savienība (2021), *Informācija par Eiropu 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu*.

Slovēķijas tiesnešu saziņas platforma un Slovēķijas Tiesnešu asociācija (2021), *Informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu*.

Eiropas Padomes Ministru komiteja (2010), *Ministru komitejas Ieteikums dalībvalstīm CM/Rec(2010)12 par tiesnešu neatkarību, efektivitāti un pienākumiem*.

Eiropas Padome (2020), *Ieteikums (2020. gada 20. maijs) par Slovēķijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēķijas 2020. gada stabilitātes programmu (COM(2020) 525 final)*.

Eiropas Padomes Venēcijas komisija (2005), *Otrais starpposma atzinums par konstitucionālajām reformām Armēnijas Republikā*, CDL-AD(2005)016.

Eiropas Padomes Venēcijas komisija (2010), *Ziņojums par Konstitūcijas grozījumiem*, CDL-AD(2010)001.

Eiropas Padomes Venēcijas komisija (2013), *Atzinums par Konstitūtīvā likuma par Gruzijas vispārējās jurisdikcijas tiesām grozījumu projektu*, CDL-AD(2013)007-e.

Eiropas tiesnešu konsultatīvā padome (2007), *Atzinums Nr. 10*.

Eiropas tiesnešu konsultatīvā padome (2016), *Atzinums Nr. 19*.

Eiropas Savienības Tiesas spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, LM, C-216/18 PPU.

Eiropas Savienības Tiesas spriedums, 2021. gada 18. maijs, Apvienotās Rumānijas lietas, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 un C-397/19.

Eiropas Savienības Tiesas spriedums, 2021. gada 20. aprīlis, *Repubblika*, C-896/19.

Komunikācijas ģenerāldirektorāts (2019), *Eiropas barometra 482. zibensaptauja “Uzņēmumu attieksme pret korupciju ES”*.

Komunikācijas ģenerāldirektorāts (2020), *Eiropas barometra 502. speciālaptauja “Korupcija”*.

Eiropas Komisija (2020), *Ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Slovēķijā*.

Eiropas Komisija (2021), *Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā*.

Eiropas Komisija (2021), paziņojums presei Nr. 03/2021, *OLAF slēdz lietas par ES lauksaimniecības fondiem Slovēķijā* (<https://ec.europa.eu/anti-fraud/media-corner/news/21-01-2021/olaf-closes-cases-eu-agricultural-funds-slovakia-en>).

Pētījums Eiropas Komisijai, ko sagatavojusi Eiropas Padomes Eiropas Tiesu sistēmu efektivitātes komisija (2017), *Slovākijas tiesu sistēmas efektivitāte un kvalitāte. Izvērtējums un ieteikumi, pamatojoties uz CEPEJ instrumentiem*, CEPEJ-COOP(2017)14.

Pētījums Eiropas Komisijai, ko sagatavojusi Eiropas Padomes Eiropas Tiesu sistēmu efektivitātes komisija (2020), *CEPEJ ekspertu pārskats par tiesu kartes reformu Slovākijas Republikā*.

Pētījums Eiropas Komisijai, ko sagatavojusi Eiropas Padomes Eiropas Tiesu sistēmu efektivitātes komisija, *Ikgadējais pētījums*.

Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedums, 2012. gada 24. jūlijs, *Maxian and Maxianova*, 44482/09, izpildes statuss (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-7711>).

Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedums, 2015. gada 15. septembris, *Javor and Javorova*, 42360/10, izpildes statuss (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-7717>).

Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedums, 2017. gada 27. jūnijs, *Ivan*, 57405/15, izpildes statuss (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-47309>).

Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedums, 2018. gada 31. augusts, *Balogh and others*, 35142/15, izpildes statuss (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-51541>).

Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedums, 2021. gada 9. marts, *Bilgen/Turcija*, 1571/07.

Eiropas Tiesu iestāžu padomju tīkls (2012–2013), *Ziņojums par minimālajiem standartiem tiesnešu profesionālās darbības un neatceļamības izvērtēšanai*.

Valstu cilvēktiesību iestāžu Eiropas tīkls (2021), *Informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu*.

GRECO (2019) ceturtā novērtēšanas kārtā, pielikums otrajam atbilstības ziņojumam, Slovākijas Republika.

GRECO (2019) piektā novērtēšanas kārtā — Novērtēšanas ziņojums, Slovākijas Republika.

GRECO (2021) ceturtā novērtēšanas kārtā, otrais pielikums otrajam atbilstības ziņojumam, Slovākijas Republika.

GRECO (2021), Slovākija: GRECO pauž nožēlu par lēno progresu saistībā ar parlamenta deputātu, tiesnešu un prokuroru korupcijas novēršanu (<https://www.coe.int/en/web/portal/-/slovakia-greco-regrets-slow-progress-in-preventing-corruption-of-parliamentarians-judges-and-prosecutors>).

ESAO (2012), *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention, Phase 3: Slovak Republic*.

ESAO (2014), *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention, Follow-Up to the Phase 3 Report and Recommendation: Slovak Republic*.

ESAO (2017), *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention, Phase 1bis Report: Slovak Republic*.

Valsts tiesībsargs (2020), *Správa o činnosti verejného ochrancu práv za obdobie roka 2020* (Gada ziņojums par Valsts tiesībsarga darbībām) (https://www.vop.gov.sk/files/VOP_VS20_SK_1.pdf).

Slovākijas Juristu asociācija (2021), *Informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu*.

Slovākijas Juristu asociācija (2021), paziņojums presei (2021. gada 23. marts) “*Predseda SAK navštívil nového generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže*” (Slovākijas Juristu asociācijas priekšsēdētājs apmeklēja jauno Cietumu apsardzes ģenerāldirektoru) (<https://www.sak.sk/web/sk/cms/news/form/list/form/row/596497/ event>).

Slovākijas Konstitucionālās tiesas spriedums, 2019. gada 30. janvāris, PI ÚS 21/2014-96.

Slovākijas Konstitucionālās tiesas spriedums, 2020. gada 14. oktobris, PI ÚS 22/2020.

Slovākijas Konstitucionālās tiesas spriedums, 2021. gada 31. marts, PI ÚS 2/2021.

Slovākijas valdība (2018), *Slovākijas Republikas pretkorupcijas politika 2019.–2023. gadam* (<https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=588DFBA123494910A70AF18737B85A81-034BF7E75BABC88FC3A419E44DED1345>).

Slovākijas valdība (2019), *Slovākijas Republikas Valsts pretkorupcijas programma* (<https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=F75436C4AF3C4D96AE93D60FD6BCA184-99C291B1BA87B0B9BF1E773CB8DA6BA0>).

Slovākijas valdība (2020), *Gada ziņojums par Valsts tiesībsarga darbībām* (https://www.vop.gov.sk/files/VOP_VS20_SK_1.pdf).

Slovākijas valdība (2021), *Slovākijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu*.

Slovākijas valdība, *Slovākijas Republikas valdības likumdošanas uzdevumu plāns 2021. gadam* (https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portlets&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portlets_fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4201465&p_p_processDetail_WAR_portlets_file=pl%C3%A1n-2021.pdf&processDetail_WAR_portlets_action=getFile).

Slovākijas valdība, *Paziņojums par programmu 2020.–2024. gadam* (<https://www.mpsr.sk/programove-vyhlasenie-vlady-slovenskej-republiky-na-obdobie-rokov-2020-2024/800-17-800-15434/>).

Slovākijas valdība, *Paziņojums par programmu 2021.–2024. gadam* (<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=494677>).

Slovākijas valdība (2021), “Plān obnovy a odolnosti Slovenskej republiky” (Atveseļošanas un noturības plāns) (https://www.planobnovy.sk/files/dokumenty/kompletny-plan_obnovy.pdf).

Slovākijas juristi, *Atklāts aicinājums un informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu* (<https://pravnystat.eu/en/>).

Slovākijas Veselības ministrija, *Nozares pretkorupcijas programma* (<https://www.health.gov.sk/Zdroje/?dokumenty/mzsr/rezortny-protikorupcny-program.rtf>).

Slovākijas Tieslietu ministrijas Analītiskais centrs (2020), *“Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy”* (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf).

Slovākijas Tieslietu ministrijas Analītiskais centrs (2020), *Ieteikumi jaunas tiesu kartes izstrādei* (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf).

Slovākijas Tieslietu ministrijas Analītiskais centrs (2020), *Tiesu kartes reforma* (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/Reforma_sudnej_mapy_na_citanie.pdf).

Slovākijas Tieslietu ministrija, *Tiesu kartes reformas izstrādes procesa laika grafiks* (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/20210223_Casov%C3%A1_os_Sudna_mapa_v.2.pdf).

Slovākijas Reģionālās attīstības ministrija (2020), *paziņojums preseī “Vicepremiérka Remišová: 1,1 milióna eur na pomoc mimovládny organizáciám v boji s COVID–19”* (“Premjerministra vietiece V. Remišová: 1,1 miljons EUR atbalsta sniegšanai nevalstiskajām organizācijām, kas cīnās pret Covid-19”) (<https://www.mirri.gov.sk/aktuality/podpredsednicka-vlady/vicepremierka-remisova-11-miliona-eur-na-pomoc-mimovladnym-organizaciam-v-boji-s-covid-19/>).

Slovākijas Nacionālais cilvēktiesību centrs (2019), *Gada pārskats par cilvēktiesību ievērošanu* (<http://www.snslp.sk/wp-content/uploads/Sprava-o-LP-v-SR-za-rok-2020-.pdf>).

Transparency International (2020), *Korupcijas eksportēšana*.

Transparency International (2021), *2020. gada korupcijas uztveres indekss*.

UNCAC īstenošanas pārskats — 1. cikls (2010–2015), Valsts pārskata ziņojums par Slovākijas Republiku
(https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/2013_07_11_Slovakia_Final_Country_Report.pdf).

II pielikums. Slovākijas apmeklējums

Komisijas dienesti 2021. gada aprīlī rīkoja virtuālas sanāksmes, kurās piedalījās:

- Tiesnešu asociācija
- Valdības birojs — Korupcijas novēršanas nodaļa
- *Judges For Open Judiciary*
- Tieslietu padome
- Cilvēktiesību līga
- Kultūras ministrija
- Veselības ministrija
- Iekšlietu ministrija
- Tieslietu ministrija
- Nacionālais cilvēktiesību centrs
- Policijas Nacionālā noziedzības apkarošanas aģentūra
- Atvērtā pārvaldības partnerība
- Ģenerālprokuratūra
- Valsts tiesībsargs
- Slovākijas Juristu asociācija
- Slovākijas Apraides padome
- Īpašā prokuratūra
- Augstākā tiesa
- *Transparency International*
- *Via Iuris*

* Komisija vairākās horizontālās sanāksmēs tikās arī ar šādām organizācijām:

- *Amnesty International*
- Reproductīvo tiesību centrs
- *CIVICUS*
- Eiropas Pilsonisko brīvību savienība
- “Pilsoniskā sabiedrība — Eiropa”
- Eiropas Baznīcu konference
- *EuroCommerce*
- Eiropas Bezpeļņas organizāciju tiesību centrs
- Eiropas Preses un mediju brīvības centrs
- Eiropas Pilsoniskās sabiedrības forums
- Eiropas Žurnālistu federācija
- *European Partnership for Democracy*
- Eiropas Jaunatnes forums
- *Front Line Defenders*
- *Human Rights House Foundation*
- *Human Rights Watch*
- *ILGA* Eiropas nodaļa
- Starptautiskā Juristu komisija
- Starptautiskā Cilvēktiesību federācija
- Starptautiskās Ģimenes plānošanas federācijas Eiropas tīkls (*IPPF EN*)
- Starptautiskais Preses institūts
- Nīderlandes Helsinku komiteja

- Atvērtās sabiedrības Eiropas politikas institūts
- *Philanthropy Advocacy*
- *Protection International*
- “Reportieri bez robežām”
- *Transparency International* ES nodaļa